

LAPSIPERHEIDEN KOKEMUKSIA HOPE – YHDESSÄ JA YHTEISESTI RY:N
AVUSTA

Lampinen Hanna & Pitkälä Kaisa

LAPSIPERHEIDEN KOKEMUKSIA HOPE – YHDESSÄ JA YHTEISESTI RY:N
AVUSTA

Hanna Lampinen & Kaisa Pitkälä
Opinnäytetyö, syksy 2013
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK) +
Lastentarhanopettajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Lampinen, Hanna & Pitkälä, Kaisa. Lapsiperheiden kokemuksia Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n avusta. Syksy 2013, 57s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalian koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + lastentarhanopettajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n kanssa. Hope on valtakunnallinen vapaaehtoistoiminnalla perustuva järjestö. Järjestö lahjoittaa vähävaraisille lapsiperheille käyttötavaroita sekä tukee lasten harrastustoimintaa ja mahdollistaa elämyksiä heille. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla lapsiperheiden kokemuksia Hopen toiminnasta. Tavoitteena oli tutkia asiakkaiden näkökulmasta minkälainen avuntarjoaja Hope on.

Opinnäytetyö on tehty laadullisella tutkimusmenetelmällä. Aineisto koottiin kyselylomakkeella, johon vastasi 29 henkilöä pääkaupunkiseudulta sekä Oulusta. Vastaukset kerättiin kevään 2013 aikana. Aineiston analysointi tehtiin induktiivisella sisällönanalyysi menetelmällä. Tulosten mukaan Hope on helposti lähestyttävä ja voimaannuttava avuntarjoaja vähävaraisille lapsiperheille.

Tuloksia hyödyntämällä voidaan kehittää Hopen toimintaa. Jatkotutkimusaiheiksi nousi tutkia Hope-yhdistyksen vapaaehtoistojen kokemuksia sekä motiiveja osallistua toimintaan. Lisäksi voisi tutkia tarkemmin, kuinka lasten harrastusten ja elämysten tukeminen vaikuttaa perheisiin.

Asiasanat: vähävaraisuus, lapsiperhe, voimaantuminen, osallisuus, vapaaehtoistoiminta

ABSTRACT

Lampinen, Hanna & Pitkälä, Kaisa. Customer families' experiences of the help from HOPE – Together and Jointly. 57p., 1 appendix. Language: Finnish. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services, Kindergarten Teacher Qualification.

This study was made in association with the organisation Hope – Together and Jointly. Hope is a national organisation based on voluntary work. The organisation donates clothes and useful necessities to families with children of limited means and supports the children's pastime activities as well as makes new experiences possible to them. The aim of the study was to describe experiences from the customer's perspective of Hope – Together and Jointly's operation. The purpose was to describe what kind of a help giver Hope is.

The study was made as a qualitative research. The data were collected by a questionnaire. 29 people from the Finnish metropolitan area and Oulu answered it. The answers were collected during spring 2012. The data were analysed by inductive content analysis. The results show that Hope is an easily approachable and empowering help giver to families with children of limited means.

The results help the development of Hope's action. An idea for further studies is to study the voluntary workers' experiences and motives to engage in the operation. Another idea for further studies is how supporting children's pastime activity and experiences influence the families.

Keywords: family of limited means, family with children, empowerment, involvement, voluntary work

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 HOPE – YHDESSÄ JA YHTEISESTI RY.....	8
3 LAPSIPERHE.....	10
3.1 Lapsiperheen hyvinvointi	11
3.2 Lapsiperheiden vähävaraisuus.....	13
3.3 Lapsiperheiden syrjäytyminen	15
3.4 Vanhemman työttömyys	15
4 LAPSIPERHEIDEN OSALLISUUS	17
4.1 Yhteisöllisyys voimavarana perheille.....	18
4.2 Vapaaehtoistyö perheiden tukena	19
4.3 Hope ja sosiaalinen media	21
5 HOPE VOIMAANTUMISEN TUKENA.....	23
6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS.....	25
7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	26
7.1 Laadullinen tutkimus.....	26
7.2 Aineiston kerääminen	27
7.3 Tutkimustulosten analysointi	28
8 TULOKSET	30
8.1 Kyselyyn osallistuneiden taustatiedot.....	30
8.2 Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n apu lapsiperheen vähävaraisuuteen	32
8.3 Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry voimaannuttava avuntarjoaja	35
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	38
10 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS.....	39
11 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS.....	41
12 POHDINTA.....	43
LÄHTEET	46
LIITE 1.....	52

1 JOHDANTO

“Toivotaan, toivotaan, toivotaan, että joskus luomme toisenlaisen maan. Että antaisimme kaiken, auttaisimme ystävää, ehkä kaukana se on mut toivo jää.” Finlanders-yhtyeen laulun sanoihin on helppo yhtyä. (Reponen i.a.) Näillä sanoilla voisi kuvata myös opinnäytetyötämme, joka käsittelee Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n avun merkitystä lapsiperheille.

Käytämme opinnäytetyössämme Hope – Yhdessä ja Yhteisesti yhdistyksestä myös lyhennettä Hope. Tutkimusmenetelmäksi valitsimme laadullisen tutkimusmenetelmän. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla asiakaskokemuksia Hopen toiminnasta. Tavoitteena oli tutkia asiakkaiden näkökulmasta minkälainen avuntarjoaja Hope on. Aineisto on kerätty lomakekyselyn avulla ja se analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Tutkimuskysymyksiksi nousivat seuraavat kysymykset: minkälaiset asiat johtivat avun pyytämiseen Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:ltä ja minkälaiseksi avuntarjoajaksi asiakkaat kokivat Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä työelämän kanssa. Yhteistyökumppanimme Hope on järjestö, jonka toiminta perustuu vapaaehtoistyöhön. Se on Suomen sosiaali- ja terveys ry:n, Espoon järjestöjen yhteisön sekä Kansalaisareenan jäsen. Hope toimii lapsiperheiden paremman arjen puolesta. Se lahjoittaa vähävaraisille lapsiperheille käyttötavaraa sekä tukee lasten harrastustoimintaa. Hope ottaa vastaan lahjoituksia, jotka jaetaan eteenpäin vähävaraisille lapsiperheille. Toiminta on aloitettu vuonna 2009, jonka jälkeen se on laajentunut ja kehittynyt huomattavasti.

Hope-yhdistyksestä ei ole aikaisempaa tutkimusta, joten opinnäytetyö on tarpeellinen ja työelämälähtöinen. Tämä opinnäytetyö antaa tietoa Hope-yhdistyksen asiakaskunnasta. Lisäksi se antaa merkityksellistä tietoa yhdistyksen toiminnan kehittämistä varten.

Käsittelimme aihetta autettavien näkökulmasta. Viitekehys pohjautuu lapsiperheiden arjen hyvinvointiin, osallisuuteen sekä voimaantumiseen. Viitekehyksessä käytimme muun muassa sosiologi Erik Allardtin hyvinvointimallia. Opinnäytetyö osoittaa Hope-yhdistyksen avun olevan lapsiperheille tarpeellista sekä voimauttavaa.

Opinnäytetyön aihe on myös ajankohtaisesti tärkeä. Peruspalveluministeri Susanna Huovinen kirjoittaa kolumnissaan Lasten oikeudet ovat aikuisten velvollisuuksia siitä, miten lapsiperheissä aikuisten ongelmat muun muassa työttömyys, taloushaasteet ja päihde- ja mielenterveysongelmat voivat uuvuttaa arkea niin, että lasten asema voi jäädä sivuun. (Huovinen 2013.)

2 HOPE – YHDESSÄ JA YHTEISESTI RY

Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry on valtakunnallinen vapaaehtoisjärjestö. Toiminta on aloitettu vuonna 2009 Espoossa. Hope on Espoon Järjestöjen Yhteisö ry:n, Kansalaisareenan sekä Suomen sosiaali- ja terveys ry:n jäsen. Järjestö on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, ja se toimii Suomessa kolmellatoista eri paikkakunnalla. Hope tekee työtä, jotta lapsilla olisi tasa-arvoinen mahdollisuus kokea ilon ja onnistumisen hetkiä. Toiminnan tavoitteena on tarjota tukea lasten arkeen. Samalla Hope pyrkii edistämään yhteisöllisyyttä ja välittämistä Suomessa. (Toimintakertomus Hope – Yhdessä ja Yhteisesti toimintakertomus 2012; Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry i.a.) Tässä opinnäytetyössä tutkimme Helsingin ja Oulun yhdistyksen asiakaskokemuksia.

Hope-yhdistyksen toiminta tarjoaa vähäosaisille perheille arkipäivässä tarvittavia tavaroita ja vaatteita. Lisäksi se tukee lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Hope on mahdollistamassa myös elämyksiä, jotka tuottavat iloa vapaa-aikaan. Kaikki lahjoitettavat tavarat sekä avustukset tulevat lahjoituksina Hopelle. Toiminta perustuu pääosin vapaaehtoistyölle. Ainoana palkallisena työntekijänä toimii toiminnanjohtaja, joka koordinoi Hopen toimintaa. Hopen arvomaailma koostuu inhimillisyydestä, avoimuudesta, luotettavuudesta sekä ekologisuudesta. (Toiminnanjohtaja 2012; Hope – Yhdessä ja Yhteisesti i.a.)

Hopen toimintaidea on syntynyt kahden kotiäidin halusta auttaa vähävaraisia sekä huostaanotettuja lapsia. Vuonna 2010 järjestetyn Hope-gaalan jälkeen toiminta kasvoi, ja innokkaita vapaaehtoisia alkoi löytyä myös Helsingin ulkopuolella. Vuonna 2011 Hopen toiminnassa oli mukana valtakunnallisesti lähes 1000 avustettavaa perhettä. Vuonna 2012 avun sai yhteensä 1271 perhettä. (Toiminnanjohtaja 2012; Hope – Yhdessä ja Yhteisesti toimintakertomus 2012, i.a.)

Hopen toimintaa rahoittaa Raha-automaattiyhdistys, kaupungit sekä vapaaehtoiset. Toimintaa tukee myös esimerkiksi erilaiset yritykset. Hope-yhdistyksen toiminnasta ei ole tehty aikaisempaa tutkimusta tai opinnäytetyötä, joten tutki-

mus on yhdistykselle tärkeä. (Hope – Yhdessä ja Yhteisesti toimintakertomus 2012, i.a.; Toiminnanjohtaja 2012.)

3 LAPSIPERHE

Perhe muodostuu samassa asunnossa asuvista henkilöistä. Lapsiperheellä tarkoitetaan perhettä, johon kuuluu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Lapsiperheet voidaan luokitella eri tyyppeihin: aviopari ja lapsia, avopari ja lapsia, rekisteröitynyt mies- tai naispari ja lapsia, äiti ja lapsia sekä isä ja lapsia. Kaikista Suomen perheistä lapsiperheiden osuus on alle 50 prosenttia. Tyypillinen suomalainen perhe nykypäivänä koostuu isästä, äidistä ja kahdesta lapsesta. (Tilastokeskus i.a.; STAKES 2007, 32–33.)

Tilastokeskuksen mukaan lapsiperheistä joka viides on yksinhuoltajaperhe ja reilu yhdeksän prosenttia perheistä on uusperheitä. Yksi tapa määritellä lapsiperhe on asuntokuntien perusteella. Tämä tapa ei kuitenkaan huomio yksineläviä, joilla on perhe. Tällainen tilanne voi esiintyä esimerkiksi eron jälkeen. Osassa perheistä lapset ovat osan ajasta toisen vanhemman kotitaloudessa kirjolla, esimerkiksi joka toinen viikko äidillä ja joka toinen viikko isällä. Kummankin vanhemman odotetaan olevan eron jälkeenkin mukana hoitamassa tai tukemassa rahallisesti yhteisiä lapsia. Tämä kertoo perheiden moniulottuvuudesta tämän päivän yhteiskunnassa. (Castrén 2011, 136–137.)

Avioerot ovat yleistyneet 1900-luvulta lähtien. 2000-luvulla melkein 50 prosenttia avioituneista pariskunnista eroaa. Samanaikaisesti uudelleen avioituminen on yleistynyt 2000-luvulla. Tämä muokkaa perheitä ja lapsiperheiden määrittelyä. Lapsella voi olla sisarpuolia vanhempien uusista liitoista sekä useampia isovanhempia. Toisaalta taas lapsella ei välttämättä ole ketään muuta kuin vanhempansa. (Castrén 2011, 139–143.)

Perheen tehtävänä on taata jäsenilleen turvallisuuden tunne. Tätä tunnetta rakennetaan huolenpidon, toimeentulon turvaamisen, parisuhteen ylläpidon ja arkipäivän asioiden hoitamisen sekä sivistyksellisen ohjaamisen kautta. Turvattomuutta perheessä voi esiintyä, jos perheen perustehtävän osa-alueet eivät ole kunnossa. (Kraav & Lahikainen 2000, 94–95.) Vanhempien tehtävä on taata lapsilleen hoivaa ja kontrollia sekä tukea kehitystä. Näin lapsi saa kokea arjes-

saan subjektiivista hyvinvointia, joka koostuu turvallisuudesta, onnellisuudesta sekä tyytyväisyydestä. (Vornanen 2001, 27.)

3.1 Lapsiperheen hyvinvointi

YK:n lapsen oikeuksien sopimus (1989) antaa suuntaviivoja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Se velvoittaa valtioita, kuntia, vanhempia ja lasten kanssa toimivia aikuisia. Sopimuksen mukaan lapsella on oikeus suojeluun, hoivaan, osuuteen yhteiskunnan voimavaroista sekä kehitystason mukainen oikeus osallistua itseään koskevien päätösten tekemiseen. Lapsella tulee olla oikeus nauttia tasa-arvosta ja hyvästä elämästä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma (2007) korostaa lasten ja nuorten hyvinvoinnista huolehtimista. Ohjelman mukaan terveydelle ja hyvinvoinnille luodaan pohja jo lapsena. Tarkoituksena on tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia arjessa. Tavoitteena on vähentää syrjäytymistä, lisätä osallistumista sekä kuulemistä. Lisäksi ohjelman avulla pyritään tuomaan esille lasten oikeudet.

Lapsiperheen arki on monipuolista ja haasteellista. Arkea on rakentamassa lasten kasvatukselliset, taloudelliset ja hyvinvointiin liittyvät asiat. Lasten merkitys on yhteiskunnalle tärkeä. Lapsiperheiden hyvinvoinnin turvaaminen vaikuttaa myös väestön rakenteeseen. Vanhempien työelämään ja toimeentuloon liittyvät haasteet ovat vaikuttamassa lasten asemaan. Nykypäivänä vanhemmuutta kuormittavia asioita ovat muun muassa toimeentulo-ongelmat niin yksinhuoltajilla kuin monilapsisilla perheillä. (Puska 2009, 3.)

Hyvinvointia voi jokainen määrittää omassa elämässään ja kokemuksessaan itse. Näin ihminen voi olla oman elämänsä hyvinvoinnin asiantuntijana. Hyvinvointi on yksilöllistä, mutta samalla se ajatellaan sosiaalisena ulottuvuutena. Kun puhutaan hyvinvoinnista, sitä peilataan suhteessa ihmiseen ja ryhmään. Hyvinvointia mitataan myös aikaisemman kokemuksen ja odotusten kautta, ja

sen ajatellaan olevan kulttuurisidonnaista. (Suutari 2008, 6; Kettunen, Ihalainen & Heikkinen 2000, 9.)

Hyvinvoinnista puhuttaessa voidaan ajatella hyvinvointia resurssiperusteisena ja tarveperusteisena hyvinvointina. Resurssiperusteinen hyvinvointi tarkoittaa voimavaroihin perustuvaa hyvinvointia, mihin liittyvät konkreettiset asiat kuten tulot, asunto, työpaikka sekä ystävät ja terveys. Kun voimavarat ovat kunnossa, ajatellaan ihmisen pystyvän olemaan toimintakykyinen ja käyttävän näitä resursseja parhain päin. (Kettunen, Ihalainen & Heikkinen 2000, 10.)

Tarveperusteinen Allardtin 1970-luvulla määrittämä yksilökohtainen tieteellinen hyvinvoinnin käsite koostuu hyvinvoinnin elintason (having), yhteisyyssuhteiden (loving) ja itsensä toteutuksen muotojen (being) kautta (Allardt 1975, 27). Yksilökohtaisessa hyvinvoinnin näkökulmassa ajatellaan, että tarpeen tyydyttäminen sekä arvojen toteutuminen ovat tuottamassa henkilölle resursseja. Resursseja voi olla esimerkiksi yhteisöön kuuluminen ja solidaarisuus, jossa voidaan tuntea kiitollisuutta ja arvontoa. Kaikkiin käsiteluookiin liittyy useita eri tekijöitä. Elintason liittyvät luonnollisesti fysiologiset tarpeet, kuten ravinto, lämpö, ilma sekä turvallisuuden tunne. Fysiologiset tarpeet liittyvät toimintaresursseihin, näitä resursseja voidaan jakaa yksilöllisesti. Osa fysiologisista tarpeista edustaa kollektiivisia hyödykkeitä. (Allardt 1976, 38–40.)

Allardtin mukaan hyvinvoinnin käsitteen yhteisyyssuhteiden osiossa yksilöllä on tarve solidaarisuuteen. Yksilöllä on myös tarve kuulua sosiaalisten suhteiden verkostoon, jossa koetaan välittämistä ja toisista pitämistä. Yhteisyyttä voidaan ajatella myös resurssina, joka on auttamassa yksilöä toteuttamaan arvoja. Arvoilla on suhteensa toisiinsa, ja ne kilpailevat myös keskenään. Tästä johtuen onkin syytä selvittää että yhteisyydet eivät estä muiden hyvinvointiarvojen toteutumista. (Allardt 1976, 43–45.)

Vieraantuminen on itsensä toteuttamisen vastakohta. Itsensä toteuttamisen muodon hyvinvoinnin osiossa Allardt ajattelee myös ihmisen korvaamattomuutta esimerkiksi perheessä, ystäväpiirissä sekä organisaatiossa. Osatekijöiksi tälle osiolle ajateltuja arvoluokkia ovat muun muassa ajatus yksilöstä persoona-

na, arvostuksen osallisuus, mahdollisuus harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintaan sekä osallisuus poliittisiin resursseihin. Vapaa-ajan toiminnan puuttumisella ja sosiaalisen eristämisen välillä on vahva yhteys. Esimerkiksi harrastukset ovat ehkäisemässä syrjäytymistä. (Allardt 1976, 47–46.)

3.2 Lapsiperheiden vähävaraisuus

Kansainvälinen ihmisoikeuksien julistus (1948) on määrittänyt perusturvan, jonka jokaisen yksilön vähimmäismäärältään tulisi saavuttaa. Tällaiset tarpeet on määritelty inhimillisiksi tarpeiksi. Jokaisella tulisi olla oikeus elintasoon, jonka tulisi olla riittävä turvaamaan muun muassa terveyden, hyvinvoinnin, ravinnon ja vaatetuksen. Tämän lisäksi kaikilla tulisi olla mahdollisuus vapaasti osallistua sivistyselämään, vapaus nauttia taiteesta, ja olla osallisena tieteen tuomista eduista. Toimeentulo on myös määritelty Suomen lainsäädännössä (Laki toimeentulotuesta 1997/1412).

Vähävaraisuus rinnastetaan usein köyhyteen. Köyhyyden käsitettä voidaan kuvata absoluuttiseksi, kun tulot eivät riitä vähimmäistasoon ja elämän perustarpeiden tyydyttämiseen. Hyvinvointivaltiossa absoluuttista köyhyyttä ei pitäisi juurikaan olla. Hyvinvointivaltiossa esiintyvistä köyhyydestä käytetään käsitettä suhteellinen köyhyys. Se tarkoittaa sitä, että kulutusmahdollisuudet ja muut elinoloihin liittyvät materiaalit ovat suuresti poikkeavia keskimääräisestä yhteiskunnan tasosta. (Kettunen, Ihalainen & Heikkinen 2000, 12–13.)

Hyvinvointipolitiikassa on viimeisten 10–15 vuoden ajan käyty vahvasti keskustelua lapsiköyhyydestä. Nykypäivänä tutkimuksissa kiinnitetään enemmän huomiota lapsiin ja lapsuuden kokemuksiin. Tutkimuksissa painottuu se, miten köyhyys ja materiaallinen puute ilmenevät lasten arjessa. (Hakovirta & Rantalaiho 2012, 14.) Ridge (2002) on tutkimuksessaan havainnut, että köyhyys vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ja moniulotteisesti lasten arkeen ja elämään. Köyhyydellä on vaikutus myös osattomuuteen, syrjäytymiseen, kiusaamiseen ja sosiaaliseen eristämiseen.

Ihmisellä on henkilökohtaisia haluja ja tarpeita, jotka voivat kohdistua johonkin toimintaan, tavaraan tai palveluun. Haluilla ja tarpeilla on taipumuksena lisääntyä: kun aikaisemmat halut ja tarpeet on tyydytetty, halutaan enemmän. Elintaso liitetään yleensä elinoloihin. Elintasoon liittyvä heikko taloudellinen tilanne ilmenee mahdollisuuksien ja vaihtoehtojen puutteena sekä toimintarajoitteina. Keskimääräinen elintaso muuttuu ajassa, ja hyödykkeiden määrittely on sidonnainen tilanteen, ympäristön ja kulttuurin mukaan. Nyky-yhteiskunnassa vaaditaan tietyn tasoiset taloudelliset resurssit. (Lehtinen, Varjonen, Raijas, Aalto & Pakoma 2010, 5; Kautto & Moisio 2009, 206–208.)

Lapsiperheiden köyhyys voi vaikuttaa lapsen hyvinvointiin, kasvuun ja kehitykseen. Taloudellinen köyhyys ei ole suoraan vaikutuksessa lapsen kokeman intellektuaalisen, sosiaalisen tai emotionaalisen köyhyyden välillä. Intellektuaalinen köyhyys tarkoittaa älyllisten virikkeiden puuttumista. Sosiaalisten kontaktien puuttumista voidaan sanoa sosiaalisesti köyhyydeksi. Emotionaalinen köyhyys on vanhemmilta saadun tunneperäisen huolenpidon puutetta. Lapsiperheen köyhtyminen ei välttämättä vaikuta yhteiskunnassa selviytymiseen tai elämäntilanteeseen. (Raunio 2010, 111–112.)

Lapsiköyhyyden osuus Suomessa on 13,2 prosenttia. Muissa Pohjoismaissa lapsiköyhyyden osuus on huomattavasti pienempi. Lasten maailmassa köyhyys näkyy selkeämmin kuin aikuisten. Perheet saattavat asua hyvinkin ahtaasti ja lapsilla ei välttämättä ole omaa huonetta toiveistaan huolimatta. Kavereiden kutsuminen kotiin ja pienen syötävän tarjoaminen ei ole mahdollista. Lisäksi heillä on vähemmän mahdollisuuksia leikkiä ja osallistua vapaa-ajan harrastuksiin kuin muilla. (Törrönen 2012, 30–31.)

Vähävaraisuus voi johtaa siihen, että lapsi häpeää vanhempiaan ja itseään. Syitä häpeään voi olla, että lapsi ei voi esimerkiksi pukeutua tai kokea samoja elämyksiä kuin muut ikätoverit. Lapset saattavat peittää omaa häpeäänsä ja esimerkiksi nälän tunnetta omilta vanhemmiltaan. Edellä mainitut tekijät vähentävät lasten hyvinvointia. Köyhien perheiden lapsilla on havaittu olevan enemmän mielenterveys- ja päihdeongelmia sekä koulunkäyntiin liittyviä vaikeuksia. (Törrönen 2012, 30.)

3.3 Lapsiperheiden syrjäytyminen

Syrjäytymisestä puhutaan silloin, kun yksilön ja yhteisön yhdistävät siteet heikenevät huomattavasti. Tällainen tunnusmerkki voi olla esimerkiksi työn menetyks, mielenterveysongelma tai sosiaalisen verkoston puuttuminen. Syrjäytymisen prosessiksi voidaan kutsua sitä, kun henkilö alkaa pudota pois yhteiskunnan tavanomaisesta toiminnoista. (Kiilakoski 2007, 12; Kettunen, Ihalainen & Heikkinen 2000, 13.)

Syrjäytyminen kuvaa paikkaa, tilaa tai olosuhdetta, josta joku syrjäytyy ja johon olisi pyrkimys palata takaisin. Palaamisen tai siellä olemisen katsotaan olevan sidoksissa hyvinvointiin tai hyvään elämään. Vähäinenkin muutos syrjäytymisriskissä olevan elämässä voi muuttaa henkilön tilannetta ratkaisevasti. Syrjäytymistä pyritään ehkäisemään ja poistamaan sosiaalisella osallisuudella. (Hänninen 2009, 230–231; Raunio 2010, 9–11.)

Syrjäytymisriski on korkeimmillaan lapsiperheissä, joissa lapsia on paljon, lapset ovat alle kouluikäisiä tai vanhempi on yksinhuoltaja. Erityisesti yksinhuoltajat ovat haavoittuvaisia taloudellisille riskeille sekä työn ja perhe-elämän yhdistämisen vaikeuksille. (Törrönen 2012, 24.)

Vanhempien syrjäytyminen voi johtaa myös lasten syrjäytymiseen. Lapsen pahoinvoinnissa on otettava huomioon koko perhe. Huonosti voivassa lapsiperheessä lasten lisäksi oireilevat myös vanhemmat. Vanhemmat saattavat usein kärsiä päihde- tai mielenterveysongelmista. Tällöin vanhemmat eivät pysty vastaamaan lapsen normaalista kasvusta ja kehityksestä ja se voi altistaa syrjäytymiselle. (Raunio 2010, 98–99.)

3.4 Vanhemman työttömyys

Nykypäivänä työelämään osallistuminen vaatii vanhemmilta paljon, tämä luo painetta perheisiin. Työelämään voi osallistua monin eri tavoin, mutta siihen osallistuminen velvoittaa. Työssä vietetty aika on poissa lasten kanssa vietetys-

tä ajasta. Vanhemmat joutuvat tasapainottelemaan ajankäytöstä työn ja perheen välillä. Lapset voivat kokea, että heidän on kilpailtava vanhempiensa ajasta. (Raunio 2010, 96–97.)

Työttömyys, etenkin pitkäaikaistyöttömyys on perheen hyvinvoinnille ja erityisesti lapsen hyvinvoinnille haitallista. Taloudellisen toimeentulon heikkenemisen lisäksi vanhemman tai vanhempien joutuessa työttömäksi pitkäksi ajanjaksoksi riski psykososiaalisiin ongelmiin kasvaa niin vanhempien kuin lasten kohdalla. (Raunio 2010, 97.)

Taloudelliset ongelmat painavat perheenjäsenten mieltä. Tulojen ollessa vähäiset perheet joutuvat säästämään ruuassa, hankinnoissa sekä matkustamisessa, mikä heikentää perheen sosiaalisia kontakteja. Vanhemmat joutuvat säästämään sekä omissa että lasten menoissa. Tällöin vähenevät lasten harrastusmahdollisuudet ja vanhemmilla on vaikeampi uusia voimavarojaan. (Lammi-Taskula & Salm 2010, 198–199.)

Tutkimusten mukaan vähävaraisten perheiden lapsia kiusataan koulussa muun muassa siksi, että heillä ei ole samoja tavaroita kuin muilla. Kun perheen taloudellinen tilanne on heikko, vanhemmat vähentävät usein viimeisimpänä lapsiin kohdistuvista menoista. (Sauli, Bardy & Salmi 2009, 28–29.) Tässä opinnäytetyössä työttömyys nousee esille vastanneiden vanhempien kokemana ja työttömyyden vaikutuksena lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen.

4 LAPSIPERHEIDEN OSALLISUUS

Osallisuus käsitteenä on monipuolinen. Tarkentavat kysymykset, missä, mihin ja mistä selventävät tätä käsitettä. Näiden kysymysten vastaukset kuvaavat osallisuuden monimerkityksellisyyttä. Osallisuus on kokemus yhteisöön kuulumisesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa. Toiminta on vastavuoroista, mikä aktivoi jäseniä. (Nivala 2010,19; Oranen 2008, 9.) Osallisuutta tässä opinnäytetyössä tarkastellaan lapsiperheiden yhteiskunnallisesta asemasta, arjessa selviytymisen sekä elämysten ja harrastusten näkökulmasta. Osallisuus ilmenee myös asiakkaiden kokemana vertaistukena.

Osallisuus luo terveyttä ja hyvinvointia sekä mielekästä merkitystä arjen keskeillä. Merkittävin osallisuuden muoto on palkkatyö ja sen kautta tuleva yhteisöllisyys. Osallisuuteen liittyy myös esteettömyys sekä yhdenvertaisuus. (Kaventa- ja, Hyvinvointi- ja terveysterojen kaventaminen 2013, i.a.)

Koska osallisuus -sana on hyvin monipuolinen, sille ei ole yrityksistä huolimatta kyetty luomaan täsmällistä ja yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Osallisuuden vastakohta on osattomuus, joka viittaa yksilön asemaan yhteiskunnassa. Osattomuus on puutteellisuutta yksilön sosiaalisessa pääomassa, taloudellisuudessa sekä sivistyselämässä. (Kiilakoski 2007, 10–12.)

Vertaistuki on yksi merkittävä osallisuuden muodoista. Vertaistuki perustuu omaan kokemukselliseen asiantuntijuuteen ja auttamiseen. Henkilöt, jotka ovat kokeneet samoja ongelmia tai asioita voivat tukea toisiaan tavalla, johon muut eivät pysty. Vertaistuki kannustaa omaan aktiivisuuteen sekä osallisuuteen. Halu osallistua lähtee ihmisestä itsestään, mikä auttaa edistämään samalla myös ihmisen omaa hyvinvointia. Vertaistoimintaa voidaan pitää lisänä tai vaihtoehtona julkisille palveluille. (Laatikainen 2010, 11–13.)

Matalan kynnyksen palvelut ovat palveluita, joihin asiakkaiden on helppo itse hakeutua. Näiden palveluiden kohderyhmänä ovat yleensä ihmiset, joiden omat voimavarat tai motivaatio palveluiden käyttöön ovat heikot. Matalan kynnyksen

toiminta perustuu asiakaslähtöisyyteen ja palvelu on suunnattu juuri tietyille kohderyhmälle. Asiakaslähtöisyys motivoi omaan osallistumiseen ja tekee näin matalan kynnyksen toiminnasta osallistavaa. (Kaakinen, Törmä, Huotari & Inkeroinen 2003, 59–60.)

4.1 Yhteisöllisyys voimavarana perheille

Yhteisöllisyyttä määriteltäessä tarkastellaan tekijöitä, joista yhteisössä on kyse. Yhteisö muodostuu luonnollisesti, jonkin asian alueen tai paikan ympärille. Yhteisö voi määrittää omat päämäärät, tavoitteet, arvot ja normit. Yhteisöllisyys muodostuu näiden asioiden jäsentämisestä, tiedostamisesta ja näkyväksi tekemisestä. Yhteisöllisyyteen kuuluu tunne siitä, että sinusta välitetään ja sinä välität. On tärkeätä kokea olevansa osallinen ja voivansa vaikuttaa. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos i.a.)

Yhteisöllisyys muuttuu yhteiskunnan muuttuessa. Lapsiperheiden arjessa muutos on näkynyt muun muassa siten, että naapurusto tai kylä ei ole enää mukana tukemassa ja kasvattamassa lapsia. Monet perheet kokevat kaipaavan yhteisöllisyyttä, kokemusten ja ajatusten vaihtoa sekä tukea arkeen. (Leinonen 2013, i.a.)

Nykypäivänä monet ihmiset ovat osattomia työpaikan pysyvyyden tuottamasta turvasta sekä ammatillisista yhteisöistä. Lisäksi perhettä ei voi enää pitää varmana arjen tukipilarina. Sosiaaliset tilanteet voivat johtaa siihen, että ihmiset on sidottu yhteisöllisten vaihtoehtojen puuttumiseen. Joskus ihmiset kohtaavat tilanteita, jolloin omillaan pärjääminen vaikeutuu, tällöin avuksi tulee yhteiskunta ja lähiyhteisö. Kaikilla on oikeus ihmisarvoiseen elämään, jota kanssaihmiset voivat tarjota. Ihminen tarvitsee toista, jotta hyvinvoinnin ja sosiaalisen turvan tunne täyttyvät. (Korkiamäki, Nylund, Raitakari & Roivainen 2008, 10–11.)

Hyvinvointiyhteiskunnassa hyvinvointipalvelujen tuottamista on julkisen sektorin palveluja täydentämässä järjestöt, seurakunnat, yritykset sekä vapaaehtoiset. Heille lasketaan yhä enemmän yhteiskunnassa olevia monimuotoisia ongelmia.

Ongelmat ovat suuri riskisiä kuten, asuinalueittainen sosiaalinen syrjäytyminen sekä marginalisoituneiden perheiden ja pitkäaikaistyöttömien tarpeet. Kolmannen sektorin toiminta perustuu paljolti yhteisölliseen toimintaan. Yhteisöt ovat ottaneet enemmän vastuuta ja ovat näin tukemassa asiakkaita heidän tarpeidensa mukaan. (Korkiamäki, Nylund, Raitakari & Roivainen 2008, 12; Juhila, Forsberg & Roivainen 2002, 71–73.)

Anne-Mari Röpelin (2009) pohtii lähityön merkitystä lapsiperheille. Lapsiperheiden ongelmat ovat uutisotsikoissa yhä yleisempiä. Perhe-elämään vaikuttavia asioita on muun muassa perherakenteiden muutokset, lama ja sosiaalisten verkostojen ohentuminen. Resursseja lapsiperheiden tukemiseen pitäisi keskittää jo heidän asuinympäristöön sekä tarjota palveluja yhteisö- ja ryhmämuotoisesti. Avainsanaksi Röpelin on nostanut yhteisöllisyyden tukemisen. (Röpelin 2009, 127.) Yhteisöllisyys voidaan nähdä hyvän perhe-elämän voimavarana. Myös työelämäkumppanimme Hopen yhtenä toiminnan tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä Suomessa. Yhteisöllisyys voi parhaassa tapauksessa olla parantamassa elämänlaatua ja kohottaa henkilön itsetuntoa.

4.2 Vapaaehtoistyö perheiden tukena

Kansalaisyhteiskunnan käsitteeseen sisällytetään vapaaehtoistoiminta, kolmas sektori ja poliittinen omaehtoinen toiminta. Toiminta on syntynyt vastakohtaksi julkisen sektorin ja taloudellisen toiminnan edellyttämälle yhteiskunnalliselle toiminnalle. Kansalaisyhteiskunnan toiminta on epävirallista, mutta usein tavoitteellista toimintaa. Vapaaehtoistoiminta täydentää ja osaksi jopa korvaa kokonaan niitä osa-alueita, joissa julkisen sekä kaupallisen sektorin toiminta on puutteellista. (Henriksen, Boje, Ibsen & Konch-Nielsen 2008, 69; Yeung 2001, 11–13; Koskiahho 2001, 17.)

Vapaaehtoistoiminta sekä järjestötoiminta pystyvät keskittymään tiettyyn ryhmään ja tuottamaan heille palveluita sekä antamaan tukea ja apua, jota he eivät muuten saisi. Vapaaehtoistoiminnan kautta voi olla helpompi päästä apua tarvitsevien lähelle. Vapaaehtoistyö käsitteenä painottaa yksilön toimintaa, joka

tapahtuu organisoituna. (Möttönen & Niemelä 2005, 74–75; Koskiahho 2001, 16.)

Suomen palvelujärjestelmä ei pysty vastaamaan kaikkien tarpeeseen. Syrjäytymisvaarassa olevia voi olla vaikea tavoittaa eikä palvelujärjestelmä välttämättä tue heidän tarpeitaan. Tässä opinnäytetyössä vapaaehtoistoiminta käsite tulee ilmi yhdistyksessä tapahtuvana organisoituna vapaaehtoistoimintana sekä yksittäisten henkilöiden tekemänä vapaaehtoistyönä. Lisäksi esille nousee lahjoitusten vastaanottajien kokemus vapaaehtoistyöntekijöiden hyväntahtoisuudesta.

Vapaaehtoistyö voidaan määritellä vapaaehtoisuuden sekä palkattomuuden kautta. Vapaaehtoistyö perustuu auttamiseen, keskinäiseen tukeen sekä yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Vapaaehtoistyön periaatteita ovat vapaaehtoisuuden ja palkattomuuden lisäksi muun muassa yhteinen ilo, ei-ammattillisuus, tasa-arvoisuus, vastavuoroisuus sekä luottamuksellisuus. Vapaaehtoisilta oletetaan myös vaitiolovelvollisuutta, puolueettomuutta sekä vastuuntuntoa. (Henriksen, Boje, Ibsen & Konch-Nielsen 2008, 70; Yeung 2001, 11.)

Vapaaehtoistoinnassa kohtaavat antamisen ja auttamisen arvot. Vapaaehtoistoiminta voi edesauttaa saamaan ja antamaan elämyksen kaltaisia kokemuksia. Vapaaehtoistoiminta on tärkeää, sillä se luo toivoa, joka on merkityksellistä sekä yksilölle että yhteisölle. Toivo vahvistaa yksilön identiteettiä ja sitä kautta yhteisöllisyyttä. (Nylund & Yeung 2005, 13; Möttönen & Niemelä 2005, 75–76.)

Altruismi on ajatusmalli, jossa tekeminen määritellään sen mukaan tuottaako se hyvää muille. Altruismi on yksi tärkeä innoittaja vapaaehtoistyölle. Altruismi perustuukin ihmisen haluun ja siteeseen auttaa hätään joutuneita lähimmäisiä. Vapaaehtoistyö on laadullista toimintaa, jossa on kyseessä kohtaaminen, palvelu ja solidaarisuus. Pyrkimyksenä on paremman arkipäivän rakentaminen. (Koskiahho 2001, 83–84.)

Martti Puohiniemi (2002) on tutkinut suomalaisten arvojakaumaa. Tutkimuksessa ilmenee hyväntahtoisuuden nousevan tärkeimmäksi arvoksi suomalaisten keskuudessa. Tutkimus osoitti myös yhteisöllisten arvojen korostuvan suomalaisessa arvomaailmassa. Vapaaehtoisuuskentällä toimivat henkilöt ovat tuomassa arvokasta hyvää oloa sekä toisille että itselleen. (Puohiniemi 2002, 67–68; Hakkarainen, Pirjo & Syrjänen Kaisli 2004, 21)

4.3 Hope ja sosiaalinen media

Sosiaalisuus tarkoittaa yhteisöllisyyttä. Medialla tarkoitetaan yleisesti joukkoviestintää, joka välittää mainoksia sekä uutisia. Sosiaalinen media merkitsee kokonaisuutta, joka tapahtuu verkkoympäristössä. Palvelu ei ole sidonnainen aikaan tai paikkaan, ja se on kaikkien saatavilla. Sosiaalinen media on nopeasti muuttuva ja sen merkitys on kasvanut yhteiskunnassa. (Pesonen, 2013, 21–23.)

Internet ja sen tarjoamat yhteisölliset palvelut ovat tarjoamassa ihmisille mahdollisuutta saada ajankohtaista tietoa nopeasti. Sosiaalinen media kattaa erilaisia viestinnällisiä tapoja olla vuorovaikutuksessa. Sosiaalisen median palveluissa voi esimerkiksi osallistua keskustelupalstoille, tuottaa kirjoituksia ja pitää yllä blogeja sekä kotisivuja. Sosiaalisen median käyttäminen voi tapahtua joko joukkoviestintänä tai yksilöiden välisenä luottamuksellisena viestintänä. (Pesonen, 2013, 17–18.)

Yritykset ovat myös todenneet sosiaalisen median hyödylliseksi ja perustaneet omia kotisivuja. Omien kotisivujen yhteydessä voi olla palveluita, joita voidaan käyttää muun muassa markkinointiin ja viestintään. Sivustot mahdollistavat myös yksityisten ja yhteisöjen välisen verkostoitumisen. (Pesonen, 2013, 23.)

Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry on vahvasti esillä sosiaalisessa mediassa. Hope ilmoittaa tapahtumistaan ja toiminnastaan facebookissa, blogeissa ja kotisivuillaan. Lisäksi sosiaalisen median kautta Hope tavoittaa lahjoittajia ja sosiaalisen median avulla se pystyy nopeasti ilmoittamaan mitä joku perhe voisi tarvita. Samalla toiminta saa näkyvyyttä ja pystyy tavoittamaan avun tarvisijoita

sekä vapaaehtoisia. Jokaisella toimipaikkakunnalla on omat sivustot, mikä helpottaa ja selkeyttää Hopen paikallistason seuraamista ja lahjoitusten pyytämistä. (Hope – Yhdessä ja Yhtesesti ry i.a.; Facebook i.a.; Hope/ Oulun paikallistoiminta i.a.)

Facebook on yksi tunnetuimmista sosiaalisen median palveluista. Toiminta perustuu yhteisöllisyyteen, ja siellä voidaan perustaa ryhmiä. Useimmille käyttäjille facebook on vapaa-aikaan liittyvä media. Sen avulla voi muun muassa ylläpitää ihmissuhteita, tavata ihmisiä, keskustella tai luoda ryhmän esimerkiksi yhdistykselle. (Aalto & Uusisaari 2009, 93; Haasio 2008, 11,173.)

Facebookin kohderyhmänä on nykypäivänä enemmän aikuiset, sillä sieltä löytää helposti vanhoja kadotettuja ystäviä. Facebook on myös matalan kynnyksen mainontapaikka, joten vanhemmat pääsevät facebookin avulla löytämään ratkaisuja jokapäiväiseen elämään. Sosiaalisella medialla on suuri merkitys nyky-yhteiskunnan sosiaalisessa kanssakäymisessä. Mikäli ei pysty käyttämään tai ei halua olla sosiaalisessa mediassa mukana, voi helposti jäädä ulkopuoliseksi.

Blogia tietolähteenä voidaan verrata uutistoimistoon. Sitä pidetään hauskana ja nopeana tiedottamistapana. Blogiin voidaan lisätä kirjoituksia, tarjota lisätietoa tai esimerkiksi liittää verkkolinkkejä, jotka saattavat kiinnostaa muita lukijoita. (Aalto & Uusisaari 2009, 62–63.) Olennainen piirre bloggauksessa on vuorovaiikutteisuus. Blogia voi ylläpitää muun muassa yksityishenkilö, organisaatio tai verkkolehti. (Haasio 2008, 162.)

Keskustelupalsta on foorumi, johon lukija voi lähettää viestiä ja kommentoida. Verkkoon voi kuka tahansa luoda oman keskustelupalstan. Useilla lehdillä sekä televisiokanavilla on omat keskustelupalstat. Keskustelupalstat jaetaan kahteen osaan; yleisiin, kaikille avoimiin sekä suljettuihin keskustelupalstoihin. (Haasio 2008, 195–196.)

5 HOPE VOIMAANTUMISEN TUKENA

Voimaantuminen on käsitteenä hyvin laaja. Englanninkielisen empowerment-käsitteen synonyymiksi on käsitetty sana sisäinen voimantunne. Suomennos voimaantuminen vastaa parhaiten empowerment-käsitteessä ihmisestä itsestään lähtevää luonnetta voimaantumisprosessissa. Voimaantuminen käsitteenä on tullut tutuksi 1980-luvun puolivälissä hankkeissa, jotka olivat edistämässä ihmisten hyvinvointia. (Siitonen 1999, 83–84.)

Voimaantumiseen liittyviä sanoja ovat voima ja valta. Niitä voidaan määritellä usealla tavalla esimerkiksi jonkin vaikutuksen tuottamisena ja jonkun tuotetun hyödyn mukaisesti. Valtaa pidetään hieman ristiriitaisena. Ihmiset pitävät valtaa humanisuutta edistävänä tai vastustavana. Tällöin vallan liittyminen voimaantumiseen riippuu siitä kuka valtaa käyttää sekä siitä miksi, missä ja minkä tarkoituksen vuoksi valtaa käytetään. Heikkilä (2001) väittää myös, että vallalla ja voimalla on vaikutusta ihmisen kasvupotentiaaliin, eli siihen miten eri tilanteissa ihminen on luomassa valtaa itsensä kehittämiseen ja voittamiseen. (Heikkilä & Heikkilä 2001, 279–281.)

Teoria ihmisen voimaantumisesta koostuu Siitosen mukaan viidestä premissistä. Ensimmäisen premissin mukaan voimaantuminen on ihmisestä itsestään lähtevää henkilökohtaista ja sosiaalista prosessia. Toinen ihminen ei voi tuottaa toiselle voimaantumista. Voimaantunut ihminen on itse löytänyt omat voimavansa. Luontevammin voimaantuminen tapahtuu kontekstissa, missä ihminen voi kokea turvallisuutta, hyväksyntää sekä tasa-arvoisuutta. (Siitonen 1999, 161–162.)

Toisessa premississä ajatellaan voimaantumisen olevan prosessia, joka lähtee ihmisestä itsestään. Prosessia jäsentää päämäärä, uskomukset ja tunteet sekä niiden sisäiset suhteet. Kolmantena premissinä nousee esille voimaantumisen vaikutus katalyytin tavoin sitoutumisprosessiin. Kun henkilö kokee vahvaa voimaantumista, se johtaa vahvaan sitoutumiseen. Heikolla voimaantumisella on taas yhteys heikkoon sitoutumiseen. (Siitonen 1999, 162.)

Neljännän premissin mukaan voimaantuminen on yhteydessä ihmisen hyvinvointiin. Kun yksilö voimaantuu, hän on yhteydessä myös ryhmän muiden henkilöiden voimaantumisen ja hyvinvoinnin kokemisena. Hyvinvointi katsotaan tässä premississä kokonaisvaltaiseksi hyvinvoinniksi, jonka ainoana rajauksena on yksilön ja ryhmän hyvinvointi. Viides premissi pohjautuu ajatukseen, että voimaantuminen ei ole pysyvä tila. Koska voimaantumista ei ajatella pysyvänä tilana, on tärkeä kiinnittää huomio ihmisestä itsestään lähtevään voimaantumisen mahdollisuuteen. (Siitonen 1999, 162–164.)

Sitran raportissa muutoksen Suomi (2009) ilmenee, että voimaantuminen on noussut suomalaisen yhteiskuntapolitiikan keskeiseksi käsitteeksi. Yhteiskunnallisten instituutioiden tärkeimmiksi tehtäviksi on tullut ihmisten voimaannuttaminen. Raportista ilmenee myös hyvinvoinnin edistämisen tärkeys. Instituutioiden tulisi kyetä tarjoamaan tukea ihmisten omaan elämänhallintaan, samalla se olisi voimaannuttamassa heitä. (Hautamäki 2009, 42–43.)

Julkisen hallinnon ja instituutioiden keskeiseksi tehtäväksi Hautamäki (2009) nostaa ihmisten voimaantumisen ja osallisuuden vahvistamisen. Voimaannuttavat instituutiot olisivat asettamassa ihmisen keskiöön, jonka avulla he olisivat luomassa hyvinvointia. (Hautamäki 2009, 45–46.)

Tässä opinnäytetyössä tuodaan esille se, että vaikka voimaantuminen on sisäinen prosessi, sitä voidaan tukea ja näin sille voidaan antaa mahdollisuus. Voimaantuminen ei ole pysyvä olotila. Se ei kuitenkaan kokonaan katoa ja voimaantumisen voi kokea aina uudelleen.

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla asiakaskokemuksia Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n toiminnasta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, asiakkaiden näkökulmasta minkälainen avuntarjoaja Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry on.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaiset asiat johtivat avun pyytämiseen Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:ltä?
2. Minkälaiseksi avun tarjoajaksi asiakkaat kokivat Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n?

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

7.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan todellista elämää. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistona ovat todellisen elämän ilmiöt, joten vuorovaikutus tutkijan ja tiedonantajan välillä on merkityksellistä. Laadullinen tutkimus ei voi olla täysin objektiivinen, sillä tutkijalla on tietyt arvot, jotka ohjaavat sitä miten pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 156–157.)

Laadullinen tutkimus tarkastelee ihmisten välistä ja sosiaalista maailmaa, merkitysten maailmaa (Vilkkä 2005, 97). Teorian merkitys laadulliselle tutkimukselle on olennaista. Pohdittavana on kumpaa teoreettista vai empiiristä analyysia laadullinen tutkimus edustaa. Teoriasta käytetään sanaa viitekehys, mikä kuvaa tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ja niiden välillä olevia suhteita. Lähteiden tulee olla tutkimuksen aiheen kannalta keskeisiä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 18–21.) Valitsimme tutkimusmenetelmäksi laadullisen tutkimuksen. Laadullinen tutkimusmenetelmä soveltui mielestämme parhaiten valitulle opinnäytetyön aiheelle.

Laadullista tutkimusta tehdessä ei ole välttämätöntä olla valmista tietopohjaa. Liikkeelle voidaan lähteä ilman etukäteen luotuja asetelmia tai määritelmiä. (Eskola & Suoranta 2003, 19.) Laadullinen tutkimus voidaan jakaa kahteen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on havaintojen pelkistämistä ja arvoituksen ratkaisemista. Toinen vaihe on tuloksien tutkimista. Tutkimuksen vaiheet voidaan nimittää havaintojen tuottamisen ja selittämisen vaiheeksi. (Alasuutari 2011, 50.) Teimme alustavan viitekehysten, jota lähdimme muokkaamaan ja täydentämään saatamme vastaukset.

Laadullinen tutkimus on tutkimusmenetelmä, joka on aineiston, analyysin ja muodon kuvaamista. Yksinkertaisimmillaan laadullisella aineistolla voidaan tarkoittaa aineistoa, joka on ilmiasultaan kirjoitettua tekstiä. Teksti voi olla tuotettu joko tutkijasta riippumatta tai riippuen. Aineistoesimerkkejä ovat haastattelut,

havainnoinnit, kirjeet, päiväkirjat sekä muuhun tarkoitukseen tuotetut kuvalliset ja kirjalliset aineistot ja äänimateriaalit. Aineistona suositaan käyttämään ihmisten näkemyksiä ja mielipiteitä heidän todellisesta elämästään. Tyypillistä laadulliselle tutkimukselle on myös se että tutkittavien näkökulmat tulisivat esille ja he kokisivat tulleeensa kuulluiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71–72; Eskola & Suoranta 2003, 13–15; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.)

7.2 Aineiston kerääminen

Valitsimme aineistonkeräämismenetelmäksi lomakekyselyn. Päädyimme lomakekyselyyn, koska halusimme saada laajemman aineistopohjan. Hopen apu on tavallisesti kertaluonteista, joka tarkoittaa sitä, että asiakassuhde ei jää jatkumaan. Lomakekyselyn avulla asiakkaat voivat itsenäisesti osallistua kyselyyn, eikä se velvoita jatkotoimenpiteisiin.

Kyselyn voi tehdä joko posti- ja verkko kyselynä tai kontrolloituna kyselynä. Kyselyssä tiedonantajat täyttävät itse heille osoitetun kyselylomakkeen. Kyselylomake täytetään joko valvotusti tai itsenäisesti. Lomakehaastattelussa oletetaan, että kysymyksillä on sama merkitys kaikille. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 191–192; Tuomi & Sarajärvi 2009, 72–73.) Kyselylomake laitettiin sekä sähköiseen- että paperimuotoon. Teimme sähköisen kyselyn Webropolin kautta. Webropol on luotettava työkalu, jolla pystyy luomaan kyselyitä, hallitsemaan niitä sekä analysoimaan tuloksia. Hopen asiakkaat saivat sähköpostin kautta linkin kyselyyn tai varastolta paperiversion täytettäväksi.

Kysymykset voidaan muotoilla pääsääntöisesti kolmella eri tavalla. Näitä ovat avoimet kysymykset, asteikkoihin eli skaaloihin perustuvat kysymystyypit sekä monivalintakysymykset. Avoimiin kysymyksiin kuuluvat kysymykset, joissa esitettyihin kysymyksiin on varattu tyhjää tilaa vastauksille. Monivalintakysymyksiin on valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valikoi joko sopivan vastausvaihtoehdon tai useamman. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 193–196.)

Teimme ensin alustavan kyselyn vapaaehtoisille, jotka toimivat Hopeyhdistyksellä. Varsinaisen aineiston keräsimme Hopen asiakasperheiltä lomakekyselyllä. Kyselylomakkeeseen teimme monivalintakysymyksiä, joilla pyrimme selvittämään vastanneiden perustietoja, kuten ikä, koulutus ja perheenjäsenet. Loput kysymykset olivat avoimia, jolloin vastaaja pääsi kertomaan asiat omin sanoin. Tämä mahdollisti yksilöllisempiä sekä kuvailevampia vastauksia. Webropolin kautta pääsimme seuraamaan vastauksia.

7.3 Tutkimustulosten analysointi

Tutkimuksen analysoinnin tekeminen on yksi tutkimuksen tekemisen ydinasioista. Analyysivaihe selvittää tutkijalle vastauksia tutkittuihin ongelmiin. Laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmiä on useita. Aineiston tutustumis- ja teemoittamisvaiheessa tutkija voi tehdä jo alustavia analyysimenetelmän valintoja. Kun analyysimenetelmää on mietitty jo tutkimuksen alkuvaiheessa, sitä voi käyttää ohjenuorana kyselyn suunnittelu- ja purkuvaiheessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajaavaara 2007, 216; Hirsjärvi & Hurme 2001, 135–136.)

Laadullisessa tutkimuksessa löytyy aina useita kiinnostavia asioita, joita ei ole välttämättä osattu edes odottaa. Tutkijan on kuitenkin pysyttävä olennaisessa, ja vastattava valittuun tutkimusilmiöön. Laadullisen tutkimuksen analysointi on usein aineiston kokonaisuuden tarkastelua. Kaikki asiat, mitä on pidetty luotettavina selvitetään kuvioon. Jota tarkastellaan niin, että esille ei nouse ristiriitoja tehtyjen tulkintojen kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91–92; Alasuutari 2011, 38–39.)

Valitsimme aineiston analysointimenetelmäksi sisällönanalyysin. Sisällönanalyysi on kaksivaiheista; havaintojen pelkistämistä ja arvoituksen ratkaisemista. Käytännössä vaiheet ovat aina sidoksissa toisiinsa. Havaintojen pelkistämisessä on huomioitava, että aineistoa tarkastellaan aina vain tietyistä näkökulmasta. Näkökulmasta pyritään huomioimaan vain ne asiat, jotka ovat viitekehyksen ja kysymyksenasettelun kannalta olennaisia. Pyritään pelkistämään aineisto niin,

että löydettäisiin yhteinen piirre, joka pätee koko aineistoon. (Alasuutari 2011, 39–40.)

Sisällönanalysoinnin ratkaisemisvaiheessa tehdään tutkittavasta ilmiöstä merkitystulkinta, joka pohjautuu tuotettujen johtolankojen ja käytettävissä olevien vihjeiden perusteella. Aineistoa tulkitessa tutkija ei tarkastele vain näkyvissä olevia asioita vaan tarkoitus olisi löytää piirteitä, mitä tekstissä ei ole kirjoitettu. Näin ollen tuloksena syntyy tekstin laajenemista. (Alasuutari 2011, 44; Hirsjärvi & Hurme 2001, 137.)

Aineiston luokittelu on luomassa pohjaa tai kehystä myöhempää aineiston tulkintaa ja tiivistämistä varten. Luokittaminen helpottaa aineiston eri osien vertailua toisiinsa. Aineiston yhdistely on samankaltaisuuksien ja säännönmukaisuuksien löytämistä. Yhteydet olisi pyrittävä ymmärtämään teoreettisena ja empiirisenä ilmiöinä. Luokkien yhdistelyn pyrkimys on löytää monipuolinen ymmärrys. Lisäksi pitää kehittää teoreettinen malli tai näkökulma, johon luokkiin jaettu aineisto saadaan sijoitettua. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 145–147; Tuomi & Sarajärvi 2009, 110–112.)

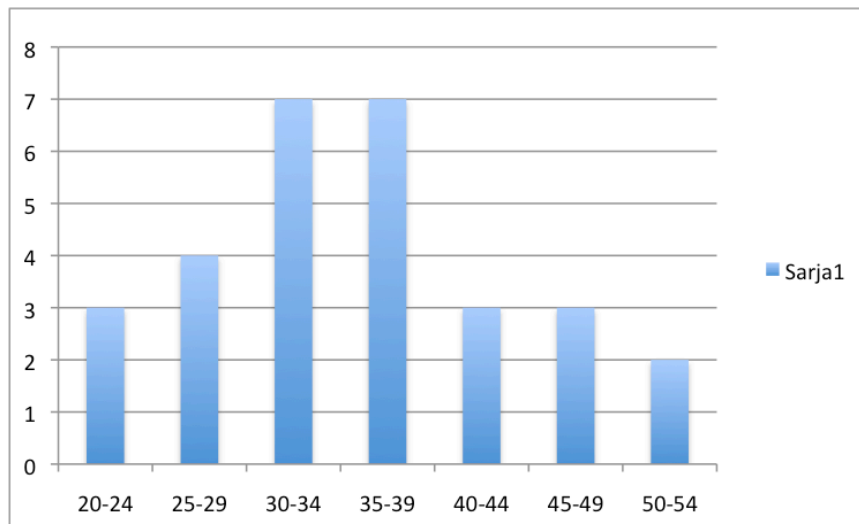
Webropolin avulla meillä oli vastaukset yhdessä paikassa ja ne oli helppo siirtää tarvittavaan muotoon analysointia varten. Analysoimme aineiston induktiivisella sisällön analyysimenetelmällä. Analyysivaiheen havaintojen pelkistämisen sekä tulosten ratkaisemisosiossa, luokittelimme vastauksista nousseita asioita. Vastaukset jaettiin ala- ja yläluokkiin, minkä jälkeen niille löytyi oma pääluokka. Kysymyksiin oli vastattu suurimmaksi osaksi lyhyesti yhdellä tai parilla sanalla. Saimme myös pitempiä ja kuvailevampia vastauksia, joista saimme eniten irti. Aineiston analysoinnin jälkeen pystyimme tuottamaan tulokset.

8 TULOKSET

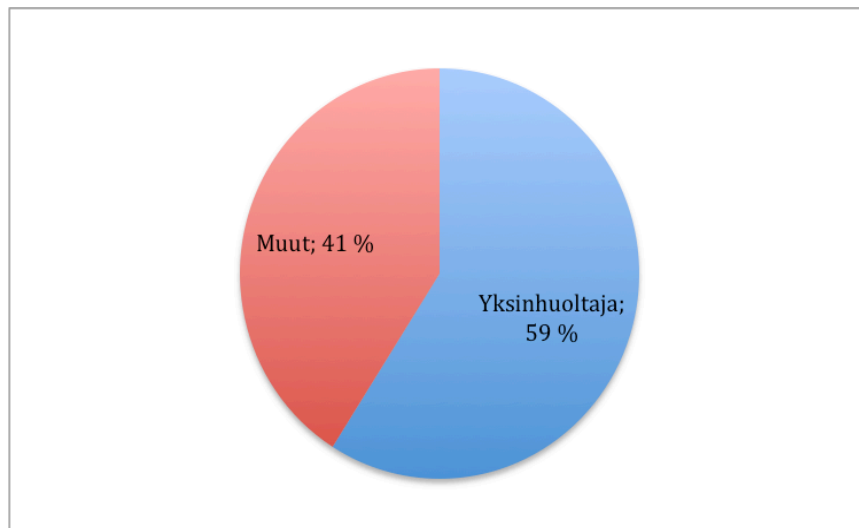
8.1 Kyselyyn osallistuneiden taustatiedot

Kyselyyn vastasi 29 henkilöä, joiden iät vaihtelivat 20–50 vuoden välillä. (TAULUKKO 1). Suurin osa vastaajista oli asioinut pääkaupunkiseudulla. Vastusten taustatiedoista nousi huomioitavaksi asioiksi yksinhuoltajien osuus (TAULUKKO 2) sekä lasten lukumäärä perheissä (TAULUKKO 3).

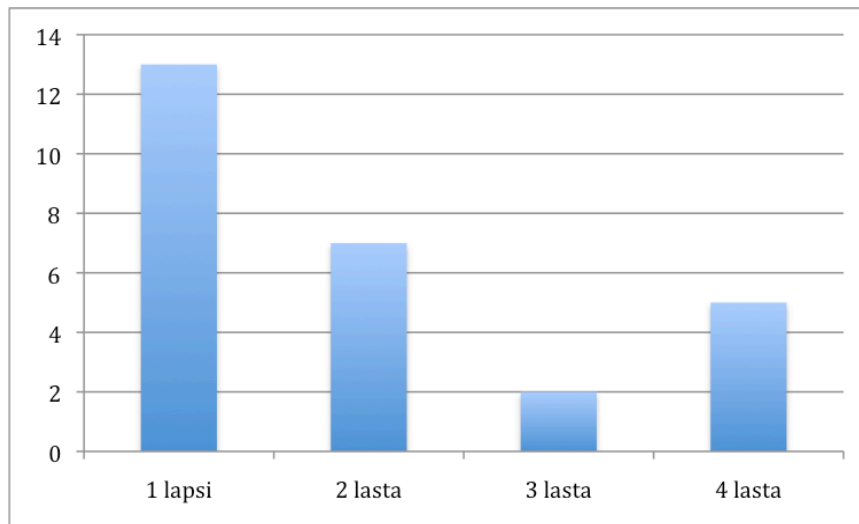
TAULUKKO 1. Vastaajien ikäjakauma

TAULUKKO 2. Yksinhuoltaja perheiden osuus vastaajista

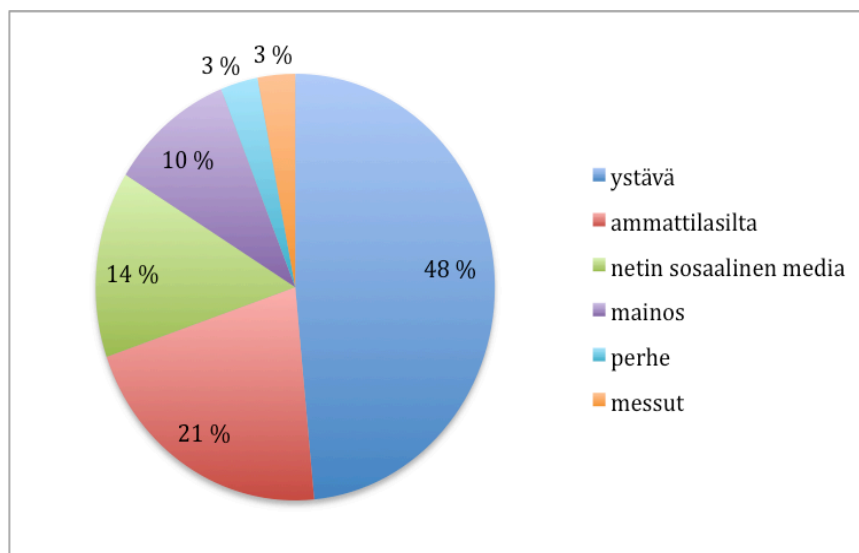

TAULUKKO 3. Perheet lapsimäärän mukaan

Asiakkaiden sosiaaliset suhteet ovat olleet merkittävässä asemassa Hopen avun löytämisessä (TAULUKKO 4). Tuloksista päätellen Hope – Yhdessä ja Yhteisesti on helppo tavoittaa ja sen näkyvyys on monipuolista. Niinpä asiakkaat ovat löytäneet Hopen erilaisten kanavoiden kautta.

TAULUKKO 4. Mitä kautta asiakkaat löysivät Hopen

8.2 Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n apu lapsiperheen vähävaraisuuteen

Asiakkaiden kokemukset avun hakemiseen Hopelta ovat olleet seuraavanlaisia: tulot eivät riitä tarpeelliseen, työttömyys, yksinhuoltajuus, pienituloisuus, velkaantuminen, halu antaa lapselle hyvää sekä tukiverkoston puuttuminen. Suurin syy asiakkuuteen oli vähävaraisuus ja perheen elämäntilanteessa ollut hetkellinen avun tarve. Asiakkaat uskoivat Hopen konkreettisen avun parantavan heidän elämänlaatuaan.

Tilanne oli keväällä sellainen, että seinät kaatuu päälle ja lapset kävelivät vielä toukokuun lopussa talvikengissä, kun ei ollut varaa keisäisempiin kenkiin.

Hopen asiakkaat kokivat yhdistyksen olevan matalan kynnyksen paikka. Yhteydenotto Hopen oli helppoa ja vastaanotto siellä oli ystävällistä. Noin puolet vastanneista oli pyytänyt apua muilta toimijoilta esimerkiksi Pelastusarmeijalta, Mannerheimin lastensuojeluliitolta ja seurakunnalta. Toiset vastaajista kertoivat, etteivät olleet saaneet tai pyytäneet apua muilta tahoilta.

*Vapaaehtoistyöntekijöiden kohtelu avun hakijaa kohtaan auttavais-
ta ja ystävällistä.*

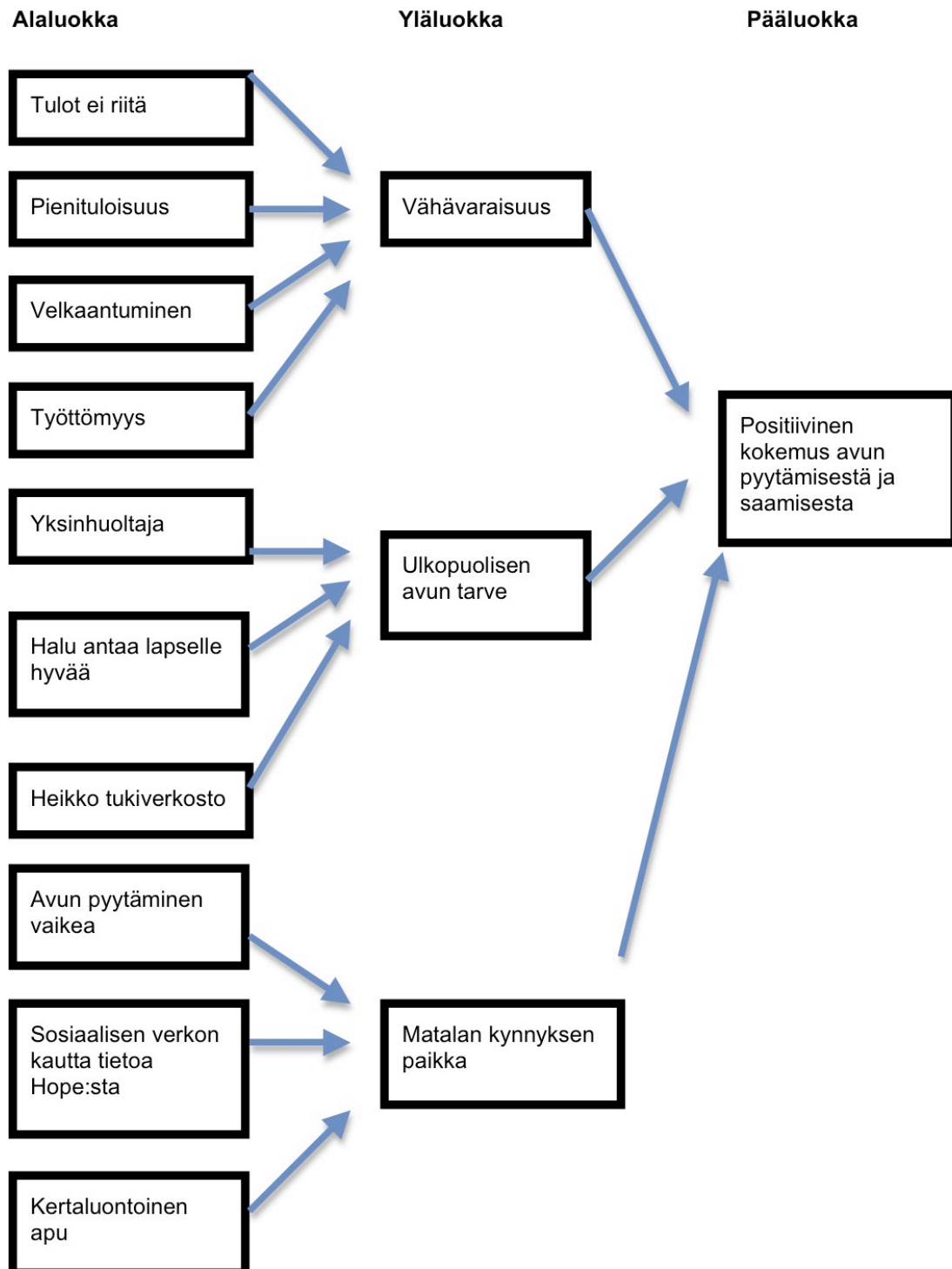
Asiakkaat tiesivät minkälaista apua Hopelta voi saada, tämän vuoksi odotukset olivat sen mukaisia. Yksi kertoi odottavansa saavan surkeata tavaraa, mutta koki positiivisen yllätyksen saadessaan hyväkuntoista tavaraa. Esille nousi huoli siitä, jaetaanko uudet tavarat tasapuolisesti. Osa asiakkaista oli valmiita tyytymään pieneenkin kerta-apuun. Vastauksista ilmeni, että odotuksia ei uskallettu luoda, mutta niistä huokui kuitenkin pieni toivo.

Annettu avustus nousi asiakkaan omasta tarpeesta. Vaatelahjoitukset olivat suurin apu, jota kyselyyn vastanneet asiakkaat saivat. Vaatteiden lisäksi Hope on tukenut asiakkaitaan lahjakorteilla, pääsylipuilla, harrastusvälineillä, leluilla, ruoka-avulla, astioiden ja huonekalujen lahjoituksilla, kulutustavaroilla sekä kustantamalla retkiä, kampaajalla käyntiä ja Savate-kurssia. Konkreettisen avun lisäksi Hope on ilahduttanut asiakkaiden arkea järjestämällä perheille mahdollisuuksia päästä erilaisiin tapahtumiin.

Se raha, joka säästyi vaateostoksissa saatiin käytettyä monipuoliseen ruokaan.

Enemmistö vastaajista kertoi Hopen auttaneen perheen taloudellista tilannetta. Suomessa jo vuodenaikojen vaihtelut vaativat erilaista pukeutumista, joka luo ylimääräisiä kuluja perheiden menoihin. Asiakasperheet kokivat vaatelahjoitukset suurena apuna vuodenaikojen vaihtuessa. Lisäksi osa asiakkaista on saanut joulu- ja syntymäpäivälahjoja, joihin ilman Hopen apua perheillä ei olisi ollut varaa. Suomalaisessa yhteiskunnassa joulu ja syntymäpäivät sekä lahjojen saaminen silloin ovat suuressa merkityksessä. Vastauksista nousi esille, että lasten maailmassa lahjoilla on tärkeä merkitys. Myös se, miten lasten vanhemmat haluavat ylläpitää tavanomaiseen elämään kuuluvaa perinnettä.

Lapsen maailma on julmaa ja on kurjaa aina olla se vähävaraisen äidin lapsi, joka ei saa uutta.

Kuvio 1. Lapsiperheiden kokemuksia avun pyytämiseen vaikuttaneista tekijöistä.

8.3 Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry voimaannuttava avuntarjoaja

Hopen toiminta ja vapaaehtoisten tekemä työpanos sai osakseen arvostusta. Vastaajat olivat kokeneet vapaaehtoistyöntekijöiden vastaanoton ystävälliseksi. Vastauksista esille nousi huoli siitä, miten työntekijät kyselevät perheen tilanteesta, joka olisi ollut asiakkaan mielestä epämukavaa. Osa vastaajista oli myös huolissaan siitä, että he joutuisivat kokemaan häpeän tunnetta omasta tilanteesta. Tätä ei kuitenkaan oltu koettu, vaan asiakkaat kokivat olevansa arvokkaita sellaisenaan. Vastauksissa mainittiin myös kuinka työntekijältä voi saada ymmärrystä ja henkistä tukea.

Koen häpeää perheemme taloudelliseen tilanteeseen, ja se häpeä ei ollut läsnä Hopen kanssa asioidessani.

Hopen kanssa asioiminen ei laajentanut merkittävästi asiakkaiden sosiaalista verkostoa. Joku toivoi, että Hopen tuki voisi mahdollisesti laajentaa sosiaalista verkostoa tulevaisuudessa. Toinen taas oli sitä mieltä, että sosiaalisen verkoston laajentaminen on itsestä kiinni. Vaikka vastaajat eivät kokeneet sosiaalisen verkoston laajenemista, he kokivat yhteisöllisyyttä. Vertaistuki varastolla käytössä koettiin positiivisena.

Taloudellisen tilanteen helpottuminen vaikutti vastanneiden elämässä henkisenä helpotuksena. Monet kertoivat olevansa hyvin stressaantuneita siitä, miten rahat riittävät kaikkeen tarpeelliseen. Vastauksista nousi esille esimerkiksi lapselle polkupyörän omistamisen tärkeys. Pyörien saaminen helpotti yhtä äitiä, sillä hänen ei tarvinnut stressata, miten lapset pääsivät kouluun. Samalla kun vanhempien stressi helpottui, lapset hyötyivät saamistaan vaatteista ja tavaroista. Vanhempien stressin väheneminen näkyi positiivisena lapsiperheiden arjessa.

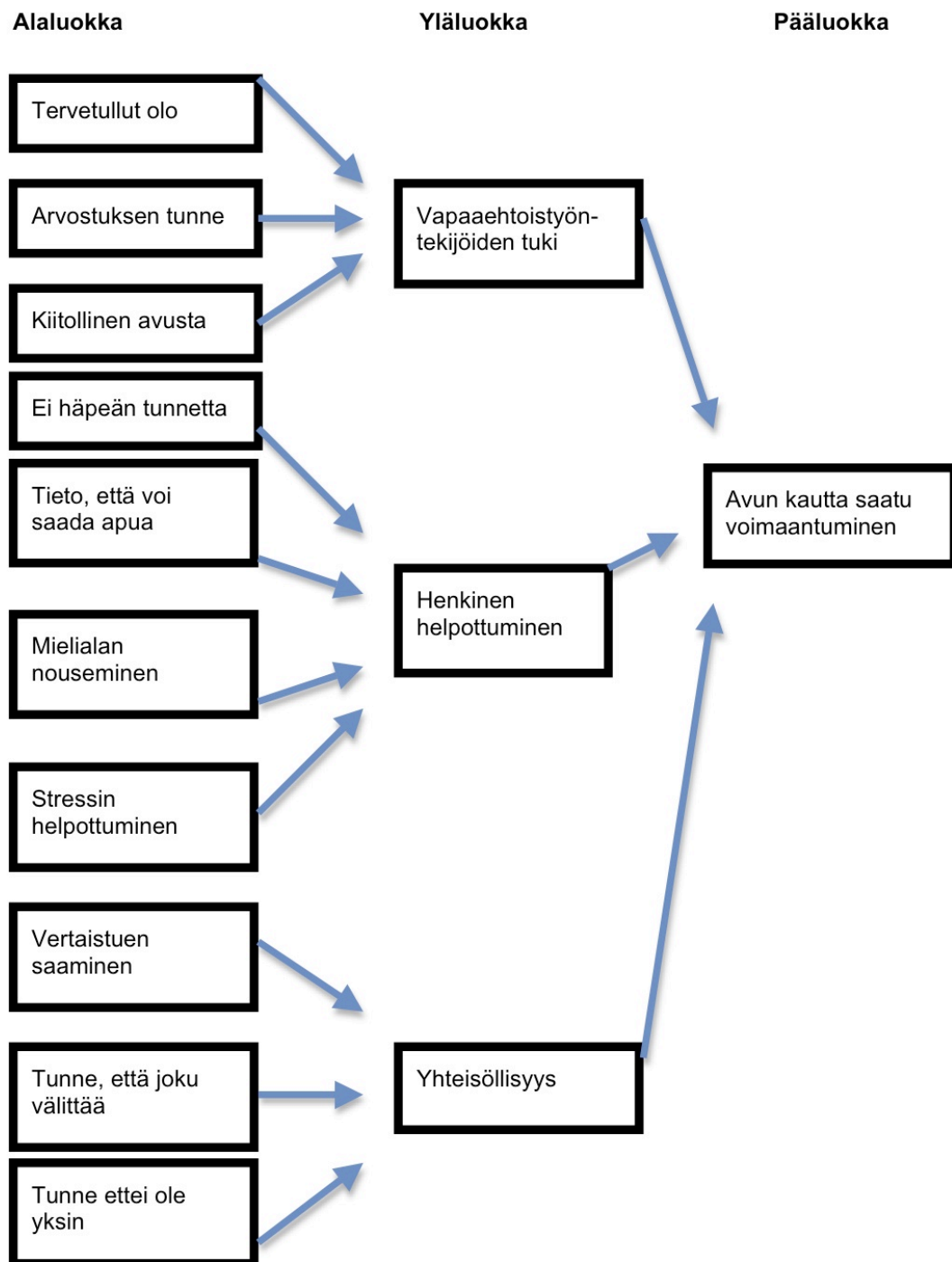
Viime jouluna minulla oli melkein fyysisesti huono olo kun mietin mistä saisin apua lasten joululahjoihin, ja sydäntäni lämmitti kun lapseni saivat lahjat Hopelta, tuntui että joku välittää meistäkin.

Ei tarvinnut repiä ja venyttää vähiä tuloja.

Vähävaraisuuden vuoksi perheet pääsevät harvoin kokemaan elämyksiä. Vastajaat kokivat tärkeäksi sen, että lapset pääsisivät osallisiksi ja saisivat kokea elämyksiä. Lisäksi perheen yhteisen positiivisen elämyksen kokemus luo hyvää oloa jokaiselle perheenjäsenelle. Yksi perhe kertoi saaneensa liput MM-jääkiekko-otteluun, mikä oli tuonut iloa koko perheelle.

Pääsimme käymään myös kampaajalla tyttäreni kanssa. Luxusta, johon ei ole vuosiin ollut varaa itsellä.

Avun saaminen voi aktivoittaa asiakkaan niin, että hän saa voimia tehdä pieniäkin muutoksia elämässä. Enemmistöllä vastaajista avun saaminen kohotti mielialaa. Eräs vastaaja kertoi, että avun saaminen innosti niin, että hän sai voimia vaihtaa olohuoneen järjestystä. Lisäksi monet kertoivat tuntevansa välittämistä. Tieto siitä, että voi saada apua helpottaa. Joku vastaajista toivoi olevansa lahjoittajana itse tulevaisuudessa. Toinen oli laittanut hyvän kiertämään, ja oli itse lahjoittanut omien lasten vaatteita ja kirjoja.

Kuvio 2. Hope:n toiminnan avun vaikutukset asiakkaiden kuvaamina.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

1. Avun pyytämiseen johti asiakkaiden vähävaraisuus. Lapsiperheasiakkaat halusivat konkreettisen avun kautta helpotusta arkeen.
2. Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry on helposti lähestyttävä ja voimaannuttava avuntarjoaja vähävaraisille lapsiperheille.

10 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS

Eettinen toiminta ohjaa sosiaalityötä ja tutkimuksia. Sosiaaalialalla työskenteleviä koskee velvoite asettua heikomman puolelle ja tukea heitä. Lailliset ohjeet eivät yksin riitä ohjaamaan ammatillisuutta, vaan lisäksi ammattietiikka on ohjenuorana työssä. Yhteiskuntapoliittisena tehtävänä sosiaalian ammattilaisella on puolustaa sellaisten ihmisten etuja, jotka ovat vähän arvostettuja ja vaiennettuja. (Talentia 2012.)

Arvot, moraalit sekä eettiset periaatteet ovat tärkeitä erottaa toisistaan. Arvot kuuluvat ihmisenä ja yhteisönä olemiseen, ne ovat sosiaalisesti ja yhteisöllisesti välttämättömiä. Moraali on yksilöllistä ja tilannesidonnaista. Moraali on hyvän ja pahan harkintaa ja sen toteuttamista. Etikalla liittyy inhimilliseen toimintaan, kuten hyvään ja pahaan sekä oikeaan ja väärään. Eettinen toiminta huomioi työn arvot sekä moraalin. (Pehkonen & Väänänen-Fomin 2011, 15; Kananoja ym. 2007, 99–101.)

Hyvän tutkimuksen ehtona on pyrkimys objektiivisuuteen ja rehellisyyteen. Näin ollen koko tutkimusprosessia ohjaa eettisyys. Tutkijalla on institutionaalinen asema, jolloin on tärkeää huomioida tutkimuseettiset kysymykset. Olennaista on huomioida mistä tutkimusaihe on noussut, kuka muotoilee tutkimuskysymykset ja kenen hyödyksi tulokset tulevat. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125–132; Pohjola 2003, 5–6.)

Tutkimustulokset sekä eettiset kannat vaikuttavat tehtyihin ratkaisuihin. Tutkijalla on sosiaalinen ja eettinen vastuu osana tutkimusprosessia. Tutkijan eettiset ratkaisut ja tutkimuksen uskottavuus vaikuttavat toisiinsa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125–132; Pohjola 2003, 5–6.) Opinnäytetyön aiheen valinta osoitti jo tiettyä eettisyyttä, sosiaalian tärkeimpiä tavoitteita on syrjäytymisen ehkäisy sekä osallisuuden edistäminen. Nämä molemmat tärkeät asiat tulivat esille työssämme. Koko opinnäytetyöprosessin ajan mietimme eettisesti oikeita ratkaisuja.

Tutkijan ja tutkittavan asetelma on otettava huomioon tutkittaessa ilmiötä. Tutkimukseen osallistuminen tulisi olla vapaaehtoista sekä itsemääräämisoikeutta kunnioittavaa. (Kuusisto-Niemi, Rissanen & Saranto 2011, 266–269.) Tässä opinnäytetyössä käytimme aineistokeruumenetelmänä lomakekyselyä. Kyselyssä oli selkeästi esillä opinnäytetyön tarkoitus, niin että vastaajat tiesivät mikä merkitys kyselyyn vastaamalla olisi. Valitsimme tiedon antajiksi eli kyselyyn vastaajiksi Hopen asiakkaat. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, mikä kunnioittaa itsemääräämisoikeutta. Vastaajat pysyivät lomakekyselyn avulla anonyymeinä, eikä heitä voi tunnistaa tutkimuksesta. He saivat valita vastausteknikaksi joko paperisen- tai netissä olevan sähköisen version. Vastaajat saivat avointen kysymysten avulla ilmaista itseään omin sanoin. Tämä oli varmistamassa sen, että vastauksista kuului asiakkaan oma ääni.

Kyselylomakkeet jaettiin Hopen työntekijöiden välityksellä, joka heikentää eettisyyttä. Emme ole tietoisia onko kyselyn jako tapahtunut eettisesti oikein ja kaikille annettu mahdollisuus vastata. Pyyntö tuli Hopen, että he jakavat kyselylomakkeet, koska asiakkaiden henkilöllisyys on luottamuksellista tietoa ja kyselyiden jakaminen myös helpompaa.

Opinnäytetyön aihe on ollut mielenkiintoinen, joten sitä on ollut mielekästä tehdä. Tämä on lisännyt työskentelyn motivaatiota. Olemme hyödyntäneet sosiaalialan kirjallisuutta, joka tukee opinnäytetyömme eettisyyttä. Kirjoittaessa opinnäytetyötä olemme huomioineet sen, että emme plagioi valmiita tekstejä. Aineistoa analysoidessa pyrimme tuottamaan esille eettisesti oikeita tuloksia.

11 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS

Laadullisessa tutkimuksessa on osattava erottaa toisistaan havaintojen luotettavuus ja niiden puolueettomuus. Puolueettomuutta huomioidaan siten, että pyrkiikö tutkija kuulemaan ja ymmärtämään tutkimukseen vastanneita vai tuoko tutkija tiedon oman näkemyksen mukaan. Tutkimusta tehdessä pyritään välttämään virheitä, mikä vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 134–136.)

Tutkimuksen luotettavuuden arviointi ei ole yksiselitteistä. Tutkimus arvioidaan kokonaisuutena, joten tutkimuksen kaikkien osien tulee tukea toisiaan. Nykyään puhutaan tutkimuksen vaikuttavuudesta, jolla voidaan tarkoittaa tutkijayhteisön sisäistä vaikuttavuutta sekä tutkimuksen heijastusvaikutuksia yhteiskuntaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 240; Clarkeburn & Mustajoki 2007, 15–16.)

Luotettavuutta tarkastellaan tutkimuksen kohteen ja sen tarkoituksen näkökulmasta, mitä tutkitaan ja miksi. Aineistonkeruussa tulee ottaa huomioon tutkimuksen luotettavuus miettimällä onko menetelmä ja tekniikka oikea. Huomioidaan myös millä perusteella tutkimuksen tiedonantajat on valittu sekä heidän säilyminen anonyymeinä. Lisäksi luotettavuuteen vaikuttavat tutkija-tiedonantaja-suhde, tutkimuksen kesto, analyysimenetelmä sekä tutkimuksen raportointi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140–141.)

Huomioimme luotettavuutta koko opinnäytetyön prosessin ajan. Tutkimuskysymykset ja viitekehys rakentui aineiston saatuaamme. Opinnäytetyötä tehdessä pyrimme tuottamaan luotettavaa tietoa tutkitusta aiheesta. Viitekehystä tehdessä lähteinä käytimme luotettavia aineistoja. Kyselylomakkeen pyrimme rakentamaan niin, että vastaajat ymmärsivät mihin halusimme vastauksia. Pyysimme kommenttia lomakkeesta opinnäytetyömme ohjaajalta ja Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n toiminnanjohtajalta. Kokeilimme myös kyselyä koevastaaajilla ennen kuin julkaisimme kyselyn.

Asiakkaat saivat yksin vastata kyselyyn, joka vähensi paineita sekä mahdollisti todellisen vastauksen. Vastauksista osa oli lyhyitä toiset taas pitempiä sekä kuvaavampia. Pyrimme tulkitsemaan vastaukset mahdollisimman neutraalisti ja kontekstiin nähden. Huomioimme mahdollisten vastausten päällekkäisyyden. Tarkistimme mahdolliset päällekkäiset vastaukset siirtämällä paperiset vastaukset sähköisiksi. Sähköiset lomakkeet teimme Webropolilla, joka on helppo ja luotettava tutkimusväline. Webropolin avulla saimme kerättyä kaikki vastaukset yhteen paikkaan, joka helpotti niin aineistonkeruuta kuin analysointia.

Pohdimme luotettavuutta heikentävänä asiana sitä, että Oulun toiminta oli vasta alkanut ja heidän osuus vastaajista jäi melko pieneksi. Toisaalta kysely sattui sellaiseen ajankohtaan, että Hopen toimintaa häiritsevänä tekijänä pääkaupunkiseudulla oli varaston muutto. Pidensimme vastausaikaa useampien vastausten toiveessa, emme kuitenkaan saaneet kuin muutaman lisää. Enemmän vastauksia oltaisiin voitu saada syksyn sekä joulun ja uudenvuoden aikana. Lisäksi luotettavuutta heikentää se, että kyselylomakkeet on jaettu Hopen työntekijöiden kautta, emme voi olla varmoja ovatko kaikki saaneet mahdollisuuden osallistua. Sähköisten kyselylomakkeiden vastaukset ovat kuitenkin tulleet suoraan meille.

Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n toiminta on jatkunut ja laajentunut siitä kun teimme kyselyn. Hopen kohderyhmä on kuitenkin pysynyt samana. Hopen työ on tärkeä ja sille on suurta kysyntää. Uskomme, että tutkimus on toistettavissa ja tulokset ovat samantyylliset. Harrastusten ja elämysten tukeminen tulee lisääntymään Hopen toiminnassa, joka näkyisi uudemmassa tutkimuksessa.

Olemme tehneet opinnäytetyön tiiviissä yhteistyössä keskenämme ja pohtineet asioita eri näkökulmista. Analysoimme aineiston yhdessä, joka poisti henkilökohtaiset näkemykset ja tulkinnat, jotta lopputulos olisi luotettava. Opinnäytetyön alussa teimme kirjallisen sopimuksen yhteistyökumppanimme Hopen kanssa, joka lisäsi luottamusta ja vastuuta opinnäytetyöstä.

12 POHDINTA

Lapsiperhekyselyn mukaan niukka taloudellinen tilanne luo huolta vanhempana jaksamiseen. Kyselyn mukaan erityisesti yksinhuoltajat kokivat huolta arjessa jaksamisessa. Kyselyssä ilmeni, että vain yksi viidestä kykenee säästämään rahaa pahan päivän varalle. Seitsemänkymmentä prosenttia vastanneista kertoi että heidän on haasteellista kattaa tuloillaan menot. (Lapsiperhekysely 2012.) Tämä kysely antaa myös huolestuttavia tuloksia suomalaisten lapsiperheiden arjesta. Opinnäytetyömme osoitti myös sen, että erityisesti yksinhuoltajaperheet tarvitsevat muun muassa taloudellista apua. Tämä kertoo siitä, että kysyntää on Hope – Yhdessä ja Yhteisesti kaltaisille toimijoille.

Rättyän (2009, 73) väitöskirjassa tulee esille se, miten syrjäytyminen lisää osattomuutta sekä se, miten työttömyys ja sosiaalisten verkostojen puuttuminen altistaa henkilön syrjäytymiseen. Kari Puronaho on toteuttanut tutkimuksen lasten urheiluharrastuksista. Kaikilla perheillä ei ole enää varaa urheiluun. Tutkimustulokset nostavat huolta siitä, ettei tarjota edullisempaa vaihtoehtoa. Tulokista ilmeni myös se, että liikuntaharrastusten hinnat ovat nousseet reilusti, jopa kolminkertaistuneet kymmenessä vuodessa. (Puronaho 2013, 10.) Oulun diakonissalaitos on aloittanut Köyhyys eristää, lahjoita mahdollisuus-keräyksen pohjois-suomalaisten vähävaraisten tukemiseksi. Keräyksellään he ovat tuke-massa lasten ja nuorten harrastamista. (Oulun diakonissalaitos 2013.) Nämä asiat nousevat esille myös meidän opinnäytetyössämme. Kun ei ole työtä, perheissä voi ilmetä taloudellisia vaikeuksia. Vähävaraisuus voi johtaa siihen, että ei enää kyetä olemaan osallisena esimerkiksi elämyksien ja harrastusten kautta.

On tärkeää, että osallisuuden eteen tehdään työtä myös sosiaali- ja terveystoiminnassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma (Kaste) on sosiaali- ja terveysministeriön pääohjelma mikä on vaikuttamassa suomalaiseen sosiaali- ja terveystoimintaan. Ohjelman yhtenä tavoitteena on kaventaa eroja hyvinvoinnissa ja terveydessä. Ohjelma koostuu osista. Yksi osa on parantaa

riskiryhmiin kuuluvien osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013.)

Tärkeää on havaita, että julkisuuteen tuodaan asioita lasten harrastusten tärkeydestä. On merkityksellistä, että osallisuuden eteen on alettu tehdä työtä yhä enemmän. Opinnäytetyössämme heräsi ajatus siitä, miten tärkeää ihmisille on saada kokea elämyksiä sekä olla osallisena esimerkiksi harrastusten kautta. Hopen apu lapsiperheiden harrastusten tukemisessa on vahvistamassa lasten itsetuntoa sekä ehkäisemässä syrjäytymistä. Erityisesti lasten maailmassa näiden kokemusten jakaminen on tärkeitä. Lasten ja harrastusten tukeminen auttaa lapsia luomaan uusia ihmiskontakteja ja lisää hyvinvointia.

Opinnäytetyömme tuloksista ilmeni myös se, miten Hopen toiminta on tuonut voimaantumista arkeen. Asiakkaat saivat intoa arjen pieniinkin asioihin konkreettisen avun ja elämysten kautta. Näemme tärkeäksi sen, että ihminen kokee voimaantumista arjen haasteiden keskellä. Tämä auttaa jaksamista ja arjesta selviytymistä. Vanhempien helpotus rahahuolista heijastuu lasten ja koko perheen elämään.

Tutkimuksemme vastaajat kertoivat Hopen olevan helppo ja mukava paikka hakea apua. Osa mainitsi, ettei tuntenut syyllisyyttä tai häpeää asioidessa Hopella. Esille nousi ajatus siitä, onko helpompi pyytää apua tavarana kuin pyytää apua rahana. Hope on onnistunut luomaan matalan kynnyksen toiminnan, joka vastaa vähävaraisten lapsiperheiden tarpeisiin. Osallisuus ja syrjäytymisen ehkäisy on nähty merkityksellisenä Hopen toiminnassa. Opinnäytetyö osoitti, että Hopen toiminnan tarkoitus toteutuu asiakkaiden näkökulmasta.

Jatkotutkimusaiheiksi muodostui Hopen toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten kokemuksien ja motiivien tutkiminen. Vastauksissa kiiteltiin paljon vapaaehtoisia ja arvostettiin heidän panostaan. Jatkossa olisi myös hyödyllistä kartoittaa, miten lasten harrastusten ja elämysten tukeminen vaikuttaa perheisiin

Opinnäytetyömme on ensimmäinen Hopelle tehty tutkimus. Tämä opinnäytetyö auttaa kehittämään Hopen toiminnan jatkuvuutta muun muassa siten, että heillä

on todiste työn tärkeydestä. Ajankohtaisesti tärkeä aihe toi työmme viitekehykseen keskeisiä asioita sosiaalialalta muun muassa Allardtin hyvinvointimallin ja voimaantumisen.

Lapsiperheiden hyvinvointiin liittyvä aihe toi esille sen, minkälainen asema lapsiperheillä on suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Tutustuessamme alan kirjallisuuteen ja tutkimuksiin totesimme, että lapsiperheiden hyväksi tehtävä ennaltaehkäisevä työ on merkityksellistä. Tulevina sosiaalialan ammattilaisina haluamme kehittää lapsiperheiden eteen tehtävää ennaltaehkäisevää sekä korjaa- vaa työtä.

Opinnäytetyömme osoitti myös sen, miten merkittävää työtä vapaaehtoiset sekä kolmas sektori tekee julkisen työn lisäksi. Sosiaalialalla osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy ovat keskiössä. Nykyään panostetaan kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Enää ei panosteta vain materiaaliseen avustukseen vaan kuten Hope ja esimerkiksi Oulun diakonissalaitoksen Köyhyys eristääkeräys ovat avustamassa vähävaraisia harrastusmahdollisuuksiin, ja näin panostamassa kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Voimme lopuksi todeta, että Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry on nimensä veroinen järjestö, se on luomassa yhteisöllisyyttä sekä toivoa paremman arjen puolesta.

LÄHTEET

- Aalto, Tuija & Uusisaari, Yoe 2009. Nettielämää. Sosiaalisen median maailmat. Helsinki: BTJ Finland.
- Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.
- Allardt, Erik 1975. Att Ha Att Älska Att Vara. Om välfärden i Norden. Lund: Argos Förlag AB.
- Allardt, Erik 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Werner Söderström.
- Castrén, Anna-Maija 2011. Perhesuhteet nyt ja tulevaisuudessa. Teoksessa Kontula, Osmo (toim.) Suomalaisen hyvinvoinnin ja onnellisuuden tulevaisuus: Väestöliitto ja hyvä elää. Helsinki: VL-Markkinointi. 134–145.
- Clarkeburn, Henriikka & Mustajoki, Arto 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.
- Declaration of the Rights of the Child 1989. 20.11.1989 Viitattu 20.10.2013. <http://www.un.org/cyberschoolbus/humanrights/resources/child.asp>
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 6. Painos. Tampere: Vastapaino.
- Facebook i.a. Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry. Viitattu 18.10.2013. <https://www.facebook.com/Hope.YhdessaYhteisesti.ry?fref=ts>
- Haasio, Ari 2009. Facebook opas. Helsinki: BTJ Finland.
- Hakkarainen, Pirkko & Syrjänen, Kaisli 2004. Vapaaehtoistoiminnan merkitys vapaaehtoiselle. Teoksessa Hakkarainen, Pirkko (toim.). Tukea ja mahdollisuuksia vapaaehtoistoiminnalle. Helsinki: Kansalaisareena ry.
- Hakovirta, Mia & Rantalaiho, Minna 2012. Taloudellinen eriarvoisuus lasten arjessa. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Heikkilä, Jorma & Heikkilä, Kristiina 2001. Innovatiivisuutta etsimässä, Irtiottoa keskinkertaisuudesta. Helsinki: Kauppakaari.
- Henriksen, Lars Skov; Boje, Thomas P.; Ibsen, Bjarne & Konch-Nielsen, Inger 2008. Welfare architecture and voluntarism. Or why 'changing the

- welfare mix' means different things in different contexts. Teoksessa Osborne Stephen P. (toim.) *The Third Sector in Europe. Prospects and challenges*. Oxon: Routledge. 69–86.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu, teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. *Tutki ja kirjoita*. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Hope – Yhdessä ja Yhteisesti. i.a. Viitattu 16.10.2013. <http://www.hopeyhdistys.fi/index.php/mitae-on-hope>
- Hope / Oulun paikallistoiminta i.a. Blogi. Viitattu 18.10.2013. <http://hope-oulu.blogspot.fi/>
- Hostila, Eveliina 2012. Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:n toiminnanjohtaja. Henkilökohtainen tiedonanto 4.11. http://yle.fi/uutiset/yhteisollisyys_siirtyi_tuvista_yhdistykseen/6814356
- Huovinen, Susanna 2013. Lasten oikeudet ovat aikuisten velvollisuuksia. *Forum* 24. 29.8., 4
- Hänninen, Sakari 2009. Sairaus ja huono-osaistuminen. Teoksessa Kaisa Kinnunen (toim.) *Sairas köyhyys. Tutkimus sairauteen liittyvästä huono-osaisuudesta diakoniatyössä*. Helsinki: Kirkkohallitus. 248–257.
- Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 1948, 10.12.1948. Viitattu 4.10.2013. http://www.ihmisoikeudet.net/uploads/materiaali/YK_Ihmisoikeuksien%20julistus.pdf
- Juhila, Kirsi; Forsberg, Hannele & Roivainen Irene 2002. *Marginaalit ja sosiaalityö*. Jyväskylä: Kopijyvä.
- Kaakinen, Juha; Törmä, Sinikka; Huotari, Kari & Inkeroinen, Tiia 2003. RAY:n rahoittama huumeiden vastaisen työn ja matalan kynnyksen palvelujen merkitys. *Avustustoiminnan raportteja* 10. RAY. Viitattu 19.10.2013 https://www.ray.fi/sites/default/files/emmi_mediabank/Huumeidenvastaisentyonmerkitys_raportti10.pdf

- Kananoja, Aulikki; Lähteinen, Martti; Marja-Mäki, Pirjo; Laiho, Kristiina; Sarvimäki, Pirjo; Karjalainen, Pekka & Seppänen, Marjaana 2007. Sosiaalityön käsikirja. Helsinki: Tietosanoma.
- Kansaneläkelaitos i.a. Viitattu 6.10.2013. <http://www.kela.fi/toiminta>.
- Kautto, Mikko & Moisio, Pasi 2009. Poverty in Finland – A comparative approach. Teoksessa Heikkilä, Matti & Kautto, Mikko (toim.) Welfare in Finland. STAKES. 201–224.
- Kaventaja, Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen i.a. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 7.10.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kaventaja-fi/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus
- Kiilakoski, Tomi 2007. Johdanto, lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. 8–23.
- Korkiamäki, Riikka; Nylund, Marianne; Raitakari, Suvi & Roivainen, Irene 2008. Yhteisösosiaalityö kansalaisyhteiskunnan ja asiakastyön rajapinnassa. Teoksessa Roivainen, Irene; Nylund, Marianne; Korkiamäki, Riikka & Raitakari, Suvi (toim.) Yhteisöt ja Sosiaalityö, kansalaisen vai asiakkaan asialla? Helsinki: PS-Kustannus. 9–20.
- Koskiahon, Briitta 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Eskola, Antti & Kurki, Leena (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino. 15–40.
- Kraav, Inger & Lahikainen, Anja Riitta 2000. Perheen turva ja turvattomuus. Teoksessa Niemelä, Pauli & Lahikainen, Riitta (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Tampere: Vastapaino, 91–118.
- Kurki, Leena 2001. Kasvaminen palvelutehtävään. Teoksessa Eskola, Antti & Kurki, Leena (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino. 67–92.
- Kuusisto-Niemi, Sirpa; Rissanen, Sari & Saranto, Kaija 2011. Asiakastiedon käyttö sosiaalityön tutkimuksessa – eettinen näkökulma. Teoksessa Pehkonen, Aini & Väänänen-Fonin, Marja. Sosiaalityön arvot ja etiikka. Jyväskylä: PS-kustannus. 257–273.

- Laatikainen, Tanja (toim.) 2010. Vertaistoiminta kannattaa. Asumispalvelusäätiö ASPA. Viitattu 18.10.2013 http://www.sosiaaliportti.fi/File/1a4faebc-f9d0-4694-8f40-3695743172f1/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf
- Laki toimeentulotuesta 1997/1412, 30.12.1997. Viitattu 10.9.2013 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971412>
- Lammi-Taskula, Johanna & Salm, Minna 2010. Lapsiperheiden toimeentulo lamasta lamaan. Teoksessa Vaarama, Marja; Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari (toim.) Suomalaisten hyvinvointi 2010. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/8cec7cec-5cf3-4209-ba7a-0334ecdb6e1d>, 198–215.
- Lapsiperhekyseily 2012. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 6.10.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/vaestotutkimukset/lapsiperhekyseily/tuloksia/toimeentulo_ja_kulutus
- Lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelma 2007. Viitattu 10.9.2013. http://valtioneuvosto.fi/tietoarkisto/politiikkaohjelmat-2007-2011/lapset/ohjelman-sisaeltoe/HPO_Lapset_HSA2007.pdf
- Lehtinen, Anna-Riitta; Varjonen, Johanna; Raijas, Anu; Aalto, Kristiina & Pakoma, Riepu 2010. Mitä eläminen maksaa? Kohtuullisen minimin viitebudjetit. Julkaisuja 4. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus. Viitattu 4.10.2013. http://www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/files/5461/2010_04_julkaisu_perusturva.pdf
- Leinonen, Liisa 2013. Yhteisöllisyys siirtyi tuvista yhdistyksiin. Yle uutiset 5.9., Viitattu 3.10.2013.
- Möttönen, Sakari & Niemelä, Jorma 2005. Kunta ja kolmas sektori – yhteistyön uudet muodot. Keuruu: PS-kustannus.
- Nivala, Elina 2010. Lapsen oikeudet osallisuuden perustana. Teoksessa Tanskanen, Ilona & Eeva, Timonen-Kallio (toim.) Lasten ja nuorten osallisuuden tukeminen lastensuojelutyössä. Turun ammattikorkeakoulu. 18–25.
- Nylund, Marianne & Anne Birgitta, Yeung 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino. 13–38.

- Oulun diakonissalaitos 2013. Suurella sydämellä. Köyhyys eristää, lahjoita mahdollisuus. Viitattu 13.10.2013. <http://www.odl.auttaa.fi/6>
- Pehkonen, Aini & Väänänen-Fomin, Marja 2011. Arvojen ja etiikan dilemma sosiaalityössä. Teoksessa Pehkonen, Aini & Väänänen-Fomin, Marja (toim.) Sosiaalityön arvot ja etiikka. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pohjola, Anneli 2003. Eettisesti kestävä sosiaalitutkimus. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Puohiniemi, Martti 2002. Arvot, asenteet ja ajankuva. Opaskirja suomalaisen arkielämän tulkintaan. Espoo: Limor.
- Puronaho, Kari 2013. Urheiluseurassa maksaa monelle liikaa. Lasten urheiluharrastusten hinnat nousseet rajusti. Kaleva 12.10., 10.
- Puska, Pekka 2009. Saatteeksi. Teoksessa Lammi-Taskula, Johanna; Karvonen, Sakari & Ahlström, Salme (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. 3–4.
- Raittinen, Eero 1971. ”Toivotaan, toivotaan”. Säveltäjä Fontana, Jimmy & Pes, Carlo. Alkup. san. Migeliacci, Francesco. ”Che sara”.
- Raunio, Kyösti 2010. Syrjäytyminen. Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. 2. muuttumaton painos. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Ridge, Tess 2002. Childhood Poverty and Social Exclusion. From a Child’s Perspective. Bristol: The Policy Press.
- Rättyä, Lea 2009. Diakoniatyö yksilöllisenä ja yhteisöllisenä auttamisena yhteiskunnallisessa muutoksessa. Viitattu 7.10.2013. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-951-27-1309-7/urn_isbn_978-951-27-1309-7.pdf
- Röpelin, Anne-Mari 2009. Lähiötyö lapsiperheiden parissa – mukavaa puuhastelua vai ongelmiin tarttumista? Teoksessa Yhteisöt ja Sosiaalityö, kansalaisen vai asiakkaan asialla? Helsinki: PS-Kustannus. 127–139.
- Sauli, Hannele; Bardy, Marjatta & Salmi, Minna 2009. Families with small children face deteriorating circumstances. Teoksessa Heikkilä, Matti & Kautto, Mikko (toim.) Welfare in Finland. STAKES. 20–37.

- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma (Kaste) 2013. Sosiaali- ja terveysministeriö 11.9.2013. Viitattu 17.10.2013. http://www.stm.fi/vireilla/kehittamissuunnitelmat_ja_hankkeet/kaste
- Suutari, Sinikka 2008. Oulun eteläisen instituutti. Hyvinvoinnin perspektiivit. Esiselvitys hyvinvointialan tutkimus- ja kehittämistoiminnan käynnistämisestä Oulun Eteläisellä alueella. Oulun yliopisto. Viitattu 10.9.2013. http://www oulu.fi/oeinst/pdf/HRV_22.4_korjattu.pdf
- Talentia ry. 2012. Arki, arvot, elämä etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Viitattu 18.11.2013. http://www.talentia.fi/files/558/Etiikkaopas_2012.pdf
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos i.a. Kasvun kumppanit. Lasten hyvinvointia vahvistamassa. Yhteisöllisyys. Viitattu 3.10.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/periaatteet/yhteisollisyys
- Tilastokeskus i.a. Viitattu 18.10.2013. <http://stat.fi/til/perh/index.html>
- Toimintakertomus 2012. Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry. Viitattu 16.10.2013. http://www.hopeyhdistys.fi/Vuosikertomus_2012_HOPE.pdf
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi
- Törrönen, Maritta 2012. Onni on joka päivä. Lapsiperheen arki ja hyvinvointi. Helsinki: Gaudeamus
- Vilka, Hanna 2009. Tutki ja kehitä. 1.–3. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vornanen, Riitta 2001. Lasten hyvinvointi. Teoksessa Törrönen, Maritta (toim.) Lapsuuden hyvinvointi. Yhteiskuntapoliittinen puheenvuoro. Pelastakaa lapset. 20–40.
- Yeung, Anne Birgitta 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Helsinki: YTY.

LIITE 1

Hei,

Olemme sosionomiopiskelijoita Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä Hope – Yhdessä ja Yhteisesti ry:lle. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla asiakaskokemuksia Hope-yhdistyksen toiminnasta. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Hope-yhdistyksen toimintaa.

Tämä kysely on osa opinnäytetyötämme. Osallistumalla kyselyyn tuet ja olet mukana kehittämässä Hope:n toimintaa.

Kaikkia vastauksia käsitellään luottamuksellisesti. Ystävällisin terveisin Hanna Lampinen ja Kaisa Pitkälä

1. Sukupouli (merkitse rastilla)

nainen

mies

2. Ikä ____**3. Siviilisääty (merkitse rastilla)**

Naimisissa

Avoliitossa

Eronnut

Leski

Naimaton

4. Koulutus (Merkitse rastilla)

Peruskoulu (tai vastaava koulu)

Toisen asteen koulu (ammattikoulu, lukio)

Korkeakoulu/Yliopisto

Muu

5. Oletko (Merkitse rastilla)

Työssäkäyvä

Työtön

Opiskelija

Eläkeläinen

Muu

6. Missä HOPE:n toimipisteessä asioit? _____

7. Samassa taloudessa asuvien henkilöiden iät

Aikuinen	_____	Aikuinen	_____	Aikuinen	_____
Lapsi	_____	Lapsi	_____		
Lapsi	_____	Lapsi	_____		
Lapsi	_____	Lapsi	_____		
Lapsi	_____	Lapsi	_____		
Lapsi	_____	Lapsi	_____		

8. Miten sait kuulla Hope:n toiminnasta?

9. Miksi päädyit hakemaan Hope:lta tukea?

10. Minkälaista apua olet saanut Hope:lta?

11. Miltä muilta tahoilta olet saanut apua?

12. Mitä odotuksia sinulla oli Hope:n suhteen?

13. Toteutuivatko odotukset?

14. Helpottiko apu perheesi taloutta? Jos, niin miten?

15. Auttoiko apu sinua tai perhettäsi henkisesti? Jos, niin miten?

16. Koetko, että Hope:lta saamasi tuki on laajentanut sosiaalista verkostoasi? Jos, niin miten?

Vapaa sana:

Tähän saat kirjoittaa mitä mieleesi tulee sekä Hope:sta, että tästä kyselystä.

Kiitos ajastasi ja vastauksistasi.

Aurinkoista kesän odotusta toivoo Kaisa ja Hanna :)